

Vzdrževanje obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol.

(Nujni predlogi zborničnega člana g. Lovra Petovarja v plenarni seji Trgovske in obrtniške zbornice dne 20. t. m.)

Obrtniki potrebujejo v svojem poklicu mnogih specialnih znanosti teoretičnih, kakor tudi poklicno-praktičnih katerih mu v teoretičnem oziru ne more dati ljudska šola in v praktičnem pogledu ne more nuditi učenje pri mojstru. Pri nas se je obrtnemu in trgovskemu nadaljevalnemu šolstvu posvečala že dolgo pred vojno posebna pozornost in to tako od strani države, kakor tudi od strani obrtniškega in trgovskega sveta. K vzdrževanju stroškov na strokovne nadaljevalne šole je prispevala država običajno dve tretjini, ostanek pa je nosilo deloma obrtništvo, v precejšnji meri pa so padli stroški na občine in trgovski in obrtniški zbornici. Država se je zavedala velikega pomena obrtniškega in trgovskega gospodarstva ter je skrbno gledala na to, da mu pomore do višje strokovne izobrazbe. Vedela je, da pri vedno naraščajoči konkurenci more obrtnik uspevati le tedaj, če se strokovno stalno izpopolnjuje.

Po prevaratu so se pogojili za vzdrževanje strokovnih šol zelo poslabšali. Mnoge obrtne nadaljevalne šole so se ukinile, za kar nam nudi žalosten vzgled ravno Ljubljana, kjer obrtni naraščajo kar dve leti za zaporedoma ni dobival pouka. Prav tako so se ukinili tudi tečaj, ki so imeli namen, usposobljati učitelja za strokovni pouk. Obrtništvo je bilo zaradi tega še bolj prizadeto, ker je vojna doba pokvarila mladino, ker je pouk na ljudskih šolah globoko padel in obrtni naraščajo ni imel le slabe moralne vzgoje, temveč ni prinesel s seboj v uk dostikrat niti najprimitivnejšega znanja v računanju, branju in pisanju, da ne govorimo o geografiji in drugem, kar obrtnik mora znati. Slabe posledice tega se občutijo in se bodo občutile v naših krajih še posebno, ker smo ob meji obrtno visoko razviti državi, in smo zato še posebno izpostavljeni tudi konkurenci inozemstva in inozemskih produktov.

Glavni vzrok, da naše strokovno nadaljevalno šolstvo v preteklih letih do zadnjega časa ne le ni moglo napredovati, temveč da je še celo propadalo, je pomanjkanje sredstev za vzdrževanje.

Stroški vzdrževanja obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol od leta 1921 dalje začeli rapidno rasti. Predvsem so bili na tem krivi višji izdatki za plačevanje učnih mož. Pred vojno se je plačevalo od ure po 2 K 50 v, leta 1920 po 2 D 50 p, letos pa znaša honorar od ene ure že 15-25 Din. Število obrtnih nadaljevalnih šol se je v preteklih letih gibalo okrog 54, k čemur je priležilo 4-7 trgovskih nadaljevalnih šol. Število učencev je znašalo skupno okrog 5600, od tega nekaj preko 1000 trgovskih vajencev.

Da bi bile obrtne nadaljevalne šole mogle količnik redno in uspešno delovati, bi bilo potrebno v letu 1920-21 300.000 Din, v letu 1921-22 400.000 Din, v letu 1922-23 476.000 Din, v letu 1923-24 500.000 Din. Država pa je dovolila obrtno-nadaljevalnim šolam za leto 1920-21 mesto 300.000 le 75.000 Din, za leto 1921-22 mesto 400.000 le 75.000 Din, za leto 1922-23 mesto 476.000 le 200.000, za leto 1923-24 mesto 500.000 le 200.000 Din in naknadno radi energične intervencije zbornice in velikega razburjenja obrtniškega in izredni kredit 200.000 Din.

Za trgovske nadaljevalne šole je država prispevala za leto 1920-21 in 1921-22 vsakokrat po 35.500 Din, za lanske in predlanske leto pa je bil kredit popolnoma izčrpan, dasi je stalo vzdrževanje samo ljubljanske zremialne šole 90.000 Din.

Ta slika nam jasno kaže, kak obupen boj so morale bojevati naše obrtne in trgovske nadaljevalne šole za svoj obstanek. Ako

bi ostalo le pri državni podpori, bi se sli mnogo moralo ukiniti. Da se to ni zgodilo, gre v veliki meri zasluga našim trgovskim in obrtniškim zbornicam, ki je žrtvovala znatne zneske in s tem storila za napredek našega obrtniškega velika dela.

Proračun kaže, da je zbornica vtrgala za vzdrževanje strokovnih nadaljevalnih šol. Leta 1920 6250, 1921 13.750, 1922 112.500 Din, torej od skupne zbornične proračunske vsote 1.011.263 Din za to leto več kot eno desetino. Leta 1923 125.000 in 1924 150.000 Din, skupno torej v 5 letih skoro pol milijona dinarjev.

Ugotoviti moramo na tem mestu, da druge zbornice, ki so v ugodnejšem finančnem položaju kot naša, v tak namen sploh niso žrtvovala ničesar ali pa kvečjemu le prav neznatne vsote.

Za tekoče šolsko leto 1924-25 se obeta našim strokovnim nadaljevalnim šolam še slabši časi. Po došli poročilih je računati s poukom na 70 obrtnih nadaljevalnih šolah z okroglo 6000 učenci in na 11 trgovskih nadaljevalnih šol z nad 1000 učenci. Celokupni stroški za redno vzdrževanje teh šol bodo znašali do 700.000 Din. Država pa je doslej dovolila le 230.000 Din, dočim bi morala, da se te šole vzdržijo, k prispevkom drugih činiteljev, kakor zbornice, občin in obrtniškega, prispevati najmanj še 300.000 dinarjev.

Da je dani položaj strokovnih nadaljevalnih šol obupen in da je postopanje vlad pri subvencioniranju teh naših šol vse obsejše vredno in za naše obrtništvo in trgovstvo krivično, je s tem številskimi dokazano. Javno pa je tudi, da naše obrtništvo, ako hoče napredovati in uspešno vztrajati v vedno hujšem konkurenčnem boju, ne more in ne sme ostati brez nujnega strokovnega nadaljevalnega šolstva in da mora to šolstvo, ki ga že imamo, napredovati a ne še propadati.

Znano je, da se za strokovno šolstvo in obrtno pospeševanje nekaterih drugih pokrajin v maskiranih postavkah drž. proračuna dalejo na stotisoče, temveč milijoni. Zato ni razloga, da bi se za te naše šole ne moglo žrtvovati letno nekaj stotisočev.

Da zahtevamo zadostno subvencijo, ni le neobhodno potrebno, temveč tudi upravičeno. V Sloveniji, ki je obrtno zelo razvita in ima uprav zato še posebno potrebo po izboljšanju strokovnega šolstva, je okrog 24 do 25.000 obrtnikov in okrog 11.000 trgovcev, z okroglo 9000 obrtnimi in 1800 trgovskimi vajenci. Ako primerjamo statistični Srednjnjega urada za zavarovanje delavcev vidimo, da je bilo število obratov manj kakor 5 zavarovanju podvrženih delavci, torej obrtniški obratov s pomočniki in vajenci v septembru 1924 v Sloveniji 24.000, v Hrvaški, Slavoniji in Vojvodini skupaj 62.000, v Srbiji in Crni gori 11.000 in v Bosni in Hercegovini 7000, v celi državi skupaj okrog 104.000. Slovenija ima po tej statistiki torej eno četrtino takega obrtniškega časa države, ki dela z manj kot 5 vajenci in pomočniki. Ta ključ velja približno tudi za naraščajo, ki potrebuje strokovnih šol. Te številke dokazujejo, da so naše zahteve ne samo pravilne temveč naravnost zelo skromne.

Ne smemo nadalje prezreti, koliko žrtvuje država za šolstvo nestrokovnega značaja, ki ga z malimi izjemami v celoti vzdržuje sama. Zakaj bi ravno za strokovno nadaljevalno šolstvo, ki je vendar tako potrebno, ne bilo denarja? Zato je naša zahteva po primernem državnem subvencioniranju naših strokovnih šol tembolj upravičena.

Ne morem pristati na nazor, ki ga je v živahni debati zagovarjal prijateljski zamec: Da je dejanje neka »storija«. In to si navsezadnje lahko izmisli vsak prilično inteligenten in naobražen človek.

Prepričan sem, da izhaja prvotna in glavna sila tega, kar nazivamo dramatsko pesništvo, prav iz dejanja in njegove logike. V dejanju samem leži umetniška posebnost dramatika.

Vzemimo največjega — Shakespeara. Za mnoge svojih tragedij — na pr. za »Julija Cezarja« — se je do malenkosti poslužil zgodovinskih spisov, ki so mu bili dostopni. Enako je z njegovimi, po kronikah in zgodovinah pesniti kraljevskimi dramami. Lahko se iz njih naučijo oddelka angleške zgodovine. Pa vendar niso nobena zgodovina, nego jih je sama umetnost in še celo Shakespearjeva.

Maupassant je nekatere svojih kratkih mojstrskih novel začel pri policijskega poročila v kakem dnevniku. Poročilo je bilo navadno reportersko delo, Maupassant je pa iz njega ustvaril biser umetnosti.

Stvar je ta, da umetniku pri dejanju ne gre za nobeno »storijo«, nego za to, kako je gledal v dušo. Potom dejanja nam le kaže, kako reagirajo nastopajoče osebe s svojim srcem in svojo voljo na vse, kar jih doletava.

Vsaka drama je naposled samo drama duš in njihovih konfliktov, ko prihajajo v stik z železno realnostjo sveta.

V baladi ali v pripovedovalnih spisih nam pesnik te konflikte lahko z besedami pripoveduje in analizira. V drami pa mora druge ljudi neposredno doživljati. Njih lastne besede ne morejo vsebovati predolgih pripovedovanj o tem, kaj čutilo, nego hočemo videti, kako ravna pod silo svojih položajev.

Do tega pa pridemo le ob točno orisanih značajih. Vsi glavne osebe morajo biti določni tipi. Za mala lirika pesem doseže sodozvestje pri bralcu le tedaj, če je občutje, katero si je pesnik v njej z duše spel, tipično občutje. Gre le za to, da je znal stvar, ki je več ali manj v vsaki duši, potegniti s svojim intenzivnejšim čutenjem krepko na dan in ji dati umetniško obliko.

Med pripovedovalnimi spisi je pač takih, ki slikajo morda posebno, netipično človeško dušo. Morda jih čitamo z zanimanjem, toda brez sočustvovanja. Kajti vsako pesniško figuro gleda bralec, kakor žive ljudi, skozi modli sebe samega. In razume figuro le, če najde na njej vsaj nekaj onega, dobrega ali slabega, kar mu leži v lastni duši. Čim frapantnejše pogodi avtor človeško stran svojih oseb, namreč tako, da smo brez nadaljnega prepričanja o njeni življenjski resničnosti — (pravimo, da figure žive) — tem bolj občudujemo njegovo zmoglost, grabiti v tuje, a s tem tudi v naše duše. To je točka, preko katere najneposredneje občutimo umetnost in ji vrujemo.

V drami celo iščemo prav posebno zrcalo življenja. Naj se mi odpušči ta stara fraza, a je resnična. Celotno igranje, ki vprablja balnost ali nadnaravne prikazni. To vse je lahko vnanja forma, pod katero pa more učinkovati le ona človečnost, ki nam je po stvarstvu skupna in jo zato v njenih vrtilinah in hibah nosimo soboj kot večno resnico svojega polbožanskega, polživalskega zemljanstva.

— M. Z. »Magda«, dvanaest slik. — Sal dr. Al. Remec. Prav zagotovo gledališko talentiran pisatelj. Dialog naraven in obenem vreden. Smisel za prizore. Sicer pa kinodrama. A brez ugodnih kinoizgledov. V intervjuju v »Gledališkem listu« lanske sezone pravi pisatelj sam, da je vse do 9. slike bolj dispozicija. Pa niti ni povsem, ker se gradijo nikamor ne prav razvija, nego le bolj variira. Vpletel bi lahko še nekaj slik te vrste: vsak poklic bi lahko dal moškega, ki zapeljuje dekleta zopet malo drugače, vojak po soldaško, brivec po frizersko, uradnik po pijontarsko, duhoven po farško itd. Izbiira je nepregledna, napram enotnemu koncu so pa vsi enako oddaljeni; horizontalne varijante, ne vertikalne stopnje. Začetek zanima, nadaljevanje vedno manj. Zanimanje se dvigne nanovo in celo na višek pri deveti sliki, ki je najboljša. Pisatelj se je držal »modela«, kopiral je prav dobro po življenju, ni pa prežl tvari ne s svojo osebnostjo. Zato je ostal poročalec. Ali po Goetheju: Če točno narišem mopsa gospodične Amalije, imam pa le dva mopsa. Nedostatek je skušal zakriti z vnanjim drapiranjem, s sentimentalnostjo rlahotrdovratno ljubečega, nikdar uslišane ga rolo-dekleta Petra. Pa so ravno najboljše slike, kjer nas ta javkajoča sentimentalnost pusti najbolj pri miru. Navsezadnje je privesil pisatelj, da bi stvar pogoltil, še »moralo«, »božjo štrafeno«. Prvi zapeljuje, stud. med., se po desetih letih kot zdravnik pri seiranju smrtno zastupni »izračunano« na kadavru nekdanje ljubice, in »izračunano« tisto jutro je secirna dvorana iz nezadostnega razloga v neredu ter ni najti potrebnih priprav: in »izračunano« se je moral doktor ravno tedaj prav globoko v roko vrezati. Ne, ne: tale prizor ne prinaša globokomnosti. S akokom v vodo je Magda odpravljena po božjih in človeških pravih. Ze rešitev umirajoče je decrescendo za učinek. Ko je pa v bolnišnici umrla, so se začeli ljudje instinktivno s sedečev dvigati in le zmaterno gledališče jih je opozorilo, da pride še nekaj. — Tehnika skice, niz malih prizorov, je danes prav priljubljena in za nervozni rod, ki noče prebavljati veliki porcij, dostikrat dobrodošla. A stari mora zadaj močna umetniška individualnost, ki čuti, da je to vse le tehnika in zna preko vse realistične in bečične slike zapustiti čelo duha, kakor je gospod Bog glasnostu Adamu moral čelo duha vdahniti, da je bil človek in samo lik. Mesto, ki bi šlo umetnosti, zavzema v »Magdi« konstrukcija, včasih ne slaba, včasih slaba, vedno pa le konstrukcija. Čutimo prevdaranje, kako bi bilo stvar duhovito dalje speljati. Je pa še »Njue« kaj čisto drugega, ali pa celo »izgubljeno dušo«. Kar je pri Remcu že vse, je

takaj le sredstvo. Toda pri vsem tem: Močen gledski talent; samo s srcem naj bi delal, pa bo umetnik. Ljudem bo »Magda« brez dvoma precej ugajala, ker je dovolj pesterosti in pikantne senzacije v njej. Za junce pa, ki se na stojišču ob prav žalostnih prilikah veselo krohotajo, ako je dialog dobro zabeljen, je tudi dobro poskrbljeno.

Povest te drame bi lahko posneli v tele izreke: Prvič, da cagovec še nikoli ni pri le-pri puncu spal; drugič, da ženska v seksualnem pogledu instinktivno voli manj vrednega moškega, če le zna učinkovitejši snubiti; in tretjič, da ženska nikdar ne pozabi onega, komur se je vdala najprvo in išče v vseh poznejših svojo prvo ljubav. In morda še: Če v ljubezni ne znaš kmalu najti in iščeš vedno naprej, prihajaš bolj in bolj do prepričanja, da je vse skupaj vedno isti švindel. Ker je ono, kar nam daje najvišji polet, na koncu koncev seksualnost. Ta je pa naravnost uredba celotnega plemena in zato silno neduhovita in povsem enolična. Čim več posameznih ljubavnih senzacij kdo preživi, tem bolj se mu zdi vse skupaj slepilo, ker je konec vselej tako enostavno banalen. — Igrali so prav medlo. Nabločka je naslovno vlogo govorila z napeto jezikovno pozornostjo. Zato je bila njena slovenščina vedno dobro razumljiva, besedni naglas pravilen. Ne more pa žalibog z našim jezikom svobodno razpolagati in mu dajati polne duše. Pažnja na izgovorjanje jo drži tudi glede igre, kakor bi imela na nogi tajno verigo. Vedno mora paziti, da ne bi prezrla pravilno naglasja, če bi se bolj razigrala. To je za njo težak položaj in toliko bolj obžalovati, ker je ganljivo pridna in je dobro opaziti, koliko bi nam znala nuditi več, da ne bi ji šel večji del koncentracije na jezikovno stran. Kralj in sentimentalce. Najbolji je bil v kasnejših slikah, ko je mogel biti starejši-človek. To je njegovo polje. Ko je pod oknom ječaje klical nezvesto Magdo, je pa storil znani korak od vzvišenega do smešnega. Saj tako tudi nihče nikoga ponoči ne kliče pod tujo hišo in naj bo zaljubljen. Saj drugim ni treba opaziti, da kliče v ljubezenskih bolečinah. Zato bo klicalraje v čisto navadnem tonu, kakor se pač koga ponoči kliče. Rogozu vloga ali ni všeč, ali je pa truden od prevelike zaposlenosti. Deber je bil kot ciničen visokošolec in kot zdravnik. Za toliko vlog ima premalo izpremenljivega daru. Ostaja vedno Rogoz, naš priljubljeni protagonist, a preveč Rogoz, da bi mu docela verjeli teh šest po stanu in običajih različnih ljudi. Pod njimi bi smeli istovetnost igralca ravno še opaziti, bolj kot idejo, kateri zapada Magda, gledajoča v vsakem moškem, če se ji približa, nekdanjega prvega ljubimca. Vnas je lice prizorov (režiser Lipah) je bilo v svoji koncentraciji najpotrebnejših značilnosti prav dobro premišljeno. — Pisatelj je imel priliko, se ob prvem premoru, pred 8. sliko, iz lože zahvaljevati močni klamasi. Pravi tak. Vsa domača dramska pisatelj je vreden, da se mu prav krepko zahvalimo. Potrebujemo jih. Smemo in moramo pa o njih delih tudi govoriti pod isto mero in z isto svobodo, kakor o tujih.

— »Tosca« z Zikovo in Simencem. Nedavno umrlega Puccinija v spomin so peli večerj v naši operi »Tosca«, ki nam je živo pred očmi težko, morda nenadomestljivo izgubo prerano umrlega maestra. Puccini je končna umetniška kristalizacija mladotitalijanskega verizma, ki je nastopil v začetku dvajsetih let preteklega stoletja svojo zmogovit pot čez Alpe v Nemčijo in od tam dalje. Puccinijeva glasba je sicer vrtstična, toda kaže pred Mascagnijevo finejšo kulturo, ni brutalna, kadar slika ostra nasprotja, vsa glasbena občutenja so očistična manj vrednih trenutnih domislekov. Pogledljiva dikcija in oblika sta v Puccinijevem slučaju neprimerno večje vrednosti, kot trenutni mladomorski impulsi, ki absolutno potrebne lepote momente s svojo strastjo prerasta, ki ne pozna mej in ki ne respektira estetičnih pomislekov. Puccini je sicer stal pod vplivom Mascagnija in Leoncavalla, toda Wagner je vplival nanj silnicje; ta vpliv pa je Puccini po svoje, individualno občutil, njegova arhitektika, sloneča na vodilnih motivih, je samolastna, vendar pa je v prvi vrsti pripomnila, da je takrat še zelo wagnerjski čuteča izvenitalijanska glasbena publika Puccinija po vsem svetu spopolnizirala — Na kolportážne romane spominjajoče, a vendar silno dramatično dejanje »Tosca« zastira v veliki meri vse bogate glasbene zaklade Puccinija. Sprito presilnega natiska libreta in njegovega živce razdirajočega dejanja je objektivna sodba s ozirom na glasbeno plat opere dovoljno težka. Ako pa Tosco (prva vprizoritev v Constanzi gledališču v Rimu 13. januarja 1900) sliši večkrat in svojo pozornost nameri v glasbo, spozna takoj genijalnega mojstra. — Nekoliko uvodnih taktov in že smo v sredi situacije. Angelotti, premagani konzul republike, beži pred svojimi krvičejnimi preganjalci. V policijskem šefu Scarpiju je ta morilsko nastrojena druhal takorekoč kristalizirana. Ostre, sategnjene harmonije so njegova fotografija. Sinkopirana, kromastična glasba spremlja beževanje, v cerkvi sv. Andreja in kapelici Atteavanti krivališe iščočega Angelottija. Posrečeno protislovje je mirni, zadovoljni cerkvenik, slikar Cavaradossi z vmešenim umetniškim motivom, njegova izvoljenka Tosca z vdano, nežno s trepetnimi trijolkami nasičeno pesmijo, sladiki, ekstatični duet. Kontrasti, še poostrejši, premljajo vso dramo. Brutalni sceni Scarpije je Puccini postavil nasproti ob koncu prvega akta pompozni prihod kardinala. V drugem aktu je Scarpija doma, v svojem Palazzo Farnese. Poleg skoro sadiščne grozovitosti in neupogljive volje razjede njegovo črno, krvniško srce strastna, pohotna ljubezen do Tosce, ki zamore z eno samo besedico prekratiti nesnošno trpljenje Cavaradossija v mučnino. Do trenutka, ko Tosca zasadi svojemu mučitelju nož v srce, je vse dejanje natrpano s senzacijami, ki gredo na živce, ki morajo biti železni, da se lahko vse to prene. Tretji akt, ki nudi dekorativnemu opernemu mojstru izredno priliko, da se iskaje, se godi v »angelizirani« trdnjavi. Jutranja rosa, signali, jutranji ma-

ni zvonomi iz globine, iz bližnje kampanje pastirski pesem. Muzikalni višek je v Cavaradossijevem strašnem ljubezenskem apcu v sledem duetu. Širokopotezna, prekrasna kantilena seže globoko v srce. Čista glesba dovoljuje šele tu poslušalcu nemoteno uživanje. Iz navidezne justifikacije nastane gola, krvava resnica. Tosca se vrže iz najvišje točke angelizirane trdnjave v globino. — V štiri junaki so mrtvi in grozopolni roman je pri kraju. — Tosca je pela Zikova, oskrroma ga. Rukavina, ako so bile časopisne vesti resnični! Njeno, sedaj dokaj bolj poglabljeno kreacijo poznamo in smo jo z naslado uživali. Cavaradossija je pel Simenc z zmogovitimi gorečim svojim tenorjem v nemalo radost navdušene publike, Scarpijo pa Cvejič tudi prav verno in vedelostjo. Ostali, med njimi pa zlasti Zupan in Mohorič, brezuslovno na svojih mestih. Vodstvo in režija v rokah Rukavine zelo spretna, s ljubeznijo in vneemo v službi mojstra Puccinija. Odobravanja po vsakem aktu dolgotrajna in resnično občutena.

— »Rigoletto« s gostom Primožcem. Spretni Neffatovi roki poverjeni sobotni »Rigoletto« nam je v naslovni vlogi prikazal g. Primožica kot gosta in to tako pevski, zlasti pa igralski sijajnega, da smo vsi poslušalci imeli veliko veselje nad njim. Čujem, da se uprava naših gledališč trudi stale pridobiti za naš odred in prihodnji sezoni g. Primožica. Zelo žal bi mi bilo, ako bi ti glasovi ne bili utemeljeni. Mantovanskega vojvoda je pel prikrat g. Banovec. Sicer sem čutil v njegovi ustvaritvi majhno plahoost, kar pa sprito prvega nastopa v tej vlogi nikakor ni zamerljivo. Prikupil se je takoj, a po znani ariz »Zenska le varas nase, spadajoči k številcem, ki so Verdijevo ime nesle v najširše mase, je bil spontano pri srčno aklamiran. Ostale vloge so bile v rokah Lovsetove, Thierry-Kavnikove, Betetina in tako dalje. Za Sublja (Marulo) je vskočil Debevc, ne po posebno srečno, vlad česar je bila prva slika precej »vagan«. Izgovor o vsuku ne drži, ker je Debevc Marula pel menda že lani. V obče pa je predstava potekla animirano in odobravanja je bilo po vsaki izpremni dovolj.

Julijska Krajina.

— Italijanski novinarji za svetlega slovenskega kolego. Znano je, kako oblast prganja »Goriško Strazbo«. Glede na novi poziv nilenega urednika g. P. Kemperleta pred sodnijo je italijanska novinarska organizacija v Gorki sklicala izredni občni zbor, na katerem se je prečital inkriminirani dopis »Z deželo« in se je ugotovilo, da ni v njem nikakih izpadov na italijanski narod in nje vne ustanove. V sled tega novinarsko združenje stopa iz dosedanje rezerve in opozarja oblast, da naj ne obtežuje poračenja med obema narodoma na mejl.

— Donberška »Čitalnica« vzpizori za letošnje božične praznike Goljeve »Petrčkove poslednje sanje«.

— Promocija. Na tržaški univerzi gospodarskih in trgovskih ved je promovirala za doktorico gospodična Dušica Slavik, hčerka odvetnika gosp. dr. Slavika v Trstu.

— Koncert »Učiteljske Zveze«. Pevski zbor »Učiteljske Zveze« priredi 27. tm. v Gorki pod vodstvom prof. Srečka Kumarija vokalni koncert. Na vsopredno so točke skladateljev Motetta, Adamca, Lajovica, Kokošarja in Mokranjca.

— Dramatično društvo v Gorki vzpizori dne 26. tm. Goljevo božično povest v štirih slikah »Petrčkove poslednje sanje«.

— Konec dvoletskih bankovcev. S koncem pridejo z prometa in veljave dvoletski bankovci.

— Bratomor. Pred tržaško poroto so vrši razprava proti bratomu Josipu in Ivanu Spoharju iz Suhorja pri Košan, ki sta obtožena, da sta umorila svojega lastnega brata Rudolfa. Zgodilo se je to lani začetkom februarja. Med brati so bili prepi in razvilo se je sovraštvo radi neke dedščine med Ivanom in Rudolfo. Umor se je izvršil v hlevu Ivana Preleca, kjer je Rudolf Spohar prenočeval. Tisto noč pa sta spala v hlevu tudi gospodar Ivan Prelec in njegov 12 letni sin, ki sta videla, kako je bil Rudolf ubit s koplom puške, prislonejene k zidu.

— Občinske volitve v Kanalu so razpisane na dan 28. t. m.

— Smrtina kosa. V Smarju pri Ajdovščini je umrla gospa Lucija Gruntarjeva.

Občni zbor društva stanovanjskih najemnikov.

V soboto je imelo Društvo stanovanjskih najemnikov svoj IV. redni občni zbor v dvorani Mestnega doma. Občnemu zboru so prisostvovali tudi zastopniki podružnic iz Celja in Jesenice; vsega skupaj pa je bilo navzočih okoli 250 oseb. Po uvodnih formalnih pozdravih predsednika na navzoče je društveni tajnik poročal o delovanju društva v preteklem letu. Aktivna društva znašajo 3805,73 Din. Daljši govor je imel predsednik društva g. Vencalž, ki je kritiziral postopanje nekaterih hišnih posestnikov ter zahteval, da država odpravi stanovanjsko bedo s tem, da zgradi zadostno število hiš za svoje arade, kakor tudi za svoje namene. Le na ta način bo vprašanje stanovanjske bede uspešno rešeno ter ne bo treba vagonov uporabljati za zasilna stanovanja.

Goskod Koren iz Celja je zahteval, da vlada podaljša stanovanjski zakon za pol leta, vendar naj se s pametnimi naredbami doseže kompromis med hišnimi posestniki in najemniki. Na vsak način pa je potrebno, da država prisili denarne zavode, da kreditirajo stavbnim družbam brezobrestna posojila za zidavo stanovanjskih hiš.

Sedliš so še nekateri formalni predlogi s strani odbora, kakar je bila zvišana članarina na 24 Din letno, prijavljena pa znaša en dinar. Pri volitvah je bil izvoljen ta-le odbor: predsednik Vencalž in odborniki: Boguš, Podbol, Lavrič, Gale, Kovarčič, Tomažin, Zupanc Pokrnc in Jagodica. Posamejne funkcije se določijo kasneje.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA:
Začetek ob 20. zvečer.

Ponedeljek 22. decembra: Veronika Deseniška. Red F.

OPERA:
Začetek ob pol 20. zvečer.

Ponedeljek, 22. decembra: Zaprtlo.

Torek, 23. decembra: »Pikova dama«. Gostujeta g. Zikova in g. Šimenc. Red B.

★ ★ ★

M. Z.: (2)

„Veronika Deseniška.“

Saj je tako razpoloženo po drugi strani tudi ganljivo, ker izhaja iz ljubezni do svojega, in je tipično za male narode, posebno za one, ki niso tako srečni, da bi gradili na sadovih lastne staršje kulture. Madžari so, da bi imeli reprezentativnega prozapevca, razkričali Morica Jokaya za velikega čenca, dasi ranžira v resnici morda le par centimetrov pred korificami, kakršna je znana Courts-Mahlerjeva, bečasta oboževanka vseh nemških čitaločih malomeščank.

Ce pogledamo ljubljanska ulična imena in posebno še kopo najnovjših, smo imeli tja do najskrajnejših strok že toliko velikih, da mora biti sram vse druge evropske narode.

Nedostojno se mi zdi, če bi zdaj z Otonom Zupančičem ravnali po vilih receptih. Recimo si raje: Ljudje smo vsi, tudi Zupančič je človek. Pravim to raditega, ker imam točen čut, da je tu krog — kako bi dejal? — dobromislečnih fanatikov, ki bi Zupančiča hotel enkrat za vselej kot načelnika olimpijske posadit na vse oblake. Njegova dela naj bi se verno občudovala, nikdar več pa ne o njih tehtale razpravljati. Za take bom s temi vrsticami pač storil kulturen smrtni greh, katerega me ne bo mogel nikoli več odvezati noben papež. Vsakomur, ki je kaj ustvaril, dobro delo priznanje in občudovanje. Obojeji človek

pa ostane v takem položaju dovelj prevdren, da ne izgubi lastnega merila za svoje delo, da zna tudi napram navdušenju iti na njegove vire in vzroke, katerih si navdušenec včasih sam ni popolnoma v svesti. Zlasti pa bo globlji človek pazno, mirno in nesovražno sprejel vsakogar, ki ne stoji med načelnimi navdušenci, nego razmotri njegovo delo z morda hladno, toda iskreno objektivnostjo; z objektivnostjo, na katero je morda celo sam težko pristal, ker bi po svojem srcu stonil mnogo raje v vrsto onih, ki kličejo: Evče.

Vem, da je Oton Zupančič fina duša. Zato sem tudi prepričan, da ga vsi samoslavospevi, ki so ga sedaj zagrnili od tonkih strani, niso mogli sugerirati tako močno, da ne bi tudi sam še vedno gledal na svoje prvo dramsko delo z ono neskaljeno svobodo prevdarka, ki je pri vsel veri v sebe samega predpogoji lastnemu razvoju in lastni zmagi.

Zato ostajam miren, če si ob vprašanju »Veronike Deseniške« kot dramskega dela ne morem kakor verski spokorniki trkati na prsa ter mrmrati: »Credo quia absurdum«.

Od tega, kar bom povedal, je bilo to ali ono v podobnem nazarinju morda že kje natisnjeno. Ne vem pa tega, ker se držim načela, da ne čitam o stvarih, o katerih naj sam pišem, drugih poročil nikdar preje, nego je bilo i moje v tisku. Mislim, da je to previdno in pošteno. Sem naletel tudi na koga, ki bi mi bil rad pripovedoval, kaj je že čital o Zupančičevem delu. Pa sem ga urno prekinil s prošnjo, naj mi ničesar ne pove.

Kar torej tukajle prinašam, je zgolj moje iskreno prepričanje, ki mi je ostalo ob vseli ljubezni do Zupančičeve poezije in ob visokem spoštovanju, ki ga od nekdanj gojim tudi do njegove osebe.

Zdi se mi, da je za dramo glavna stvar vsebinsko zadostno, duševno pa tako izvedeno dejanje, da nas njegova notranja logika prisili verjeti zgodbo, ki jo kot gledalci in poslušalci ali pa kot čitatelji sodoživljamo.

Ne dajte se pregovoriti, temveč zahtevajte v Vašo korist izrecno „ADRIA“ prašek za pecivo in vanilin sladkor. Slični izdelki drugih znamk so manjvredni.

Dnevne vesti.

V Ljubljani dne, 22. decembra 1924.

V fronto proti grobarjem Jugoslavije!

Klerikalci neprestano poudarjajo, da jih vodijo v njihovem javnem delovanju predvsem krščanska načela. Vse svoje delovanje in nehanje baje uravnavajo po vzvišenih naukih Jezusa Krista in njegove presvete cerkve. Temeljini nauk Kristov pa je: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe« in božja zapoved veva: »Ne ubijaj!«. Ako bi bili naši klerikalci v istini to, kar se delajo, izpolnjevalci Kristovih naukov in božjih zapovedi, bi morali biti neizprosni nasprotniki in odporniki vsake vojne. Kako so pa nastopali, ko je izbruhnila svetovna vojna? V svojih listih in na vseh svojih shodih so klicali na vojno proti Srbom in refren vseh njih zahtev je bil: na vojno, na vojno! »Smrt Srbom, živele vojna, Srbe na vrbel« tako so tulili meseca julija 1914 po vseh ljubljanskih ulicah. Cesar Fran Josip se je sprva obotavljal napovedati Srbiji vojno. Storil je to šele, kakor je poročala »Neue Freie Presse«, ko so mu zatrdili, da zahtevajo enodusno vsi narodi v Avstriji vojno napoved. Toda med temi narodi ni bilo slovenskega, ker klerikalna stranka še ni slovensko ljudstvo, a samo ta stranka je kričala v Sloveniji po vojni. Klerikalna stranka je torej edina med vsemi političnimi strankami v Sloveniji, ki je kolikor toliko odgovorna za vse zle posledice svetovne vojne.

In te posledice so strašne. Na tisoče slovenskih sinov je padlo, na tisoče se potika brez kruha od kraja do kraja vojnih pobablencev in invalidov, teh bledih žrtev grozne vojne, na milijone je bilo zapravljenega slovenskega narodnega premoženja, naloženega v vojnih posojilih, nad pol milijona slovenskih bratov v Primorju in na Koroskem je izgubljen za narodno stvar, ker so jih znova zaslužili Nemci in Italijani. O splošni moralni pokvarjenosti širokih slojev našega ljudstva kot posledici vojne niti ne govorimo, dasi je trdil škof Anton Bonaventura Jereb v svojem pastirskem listu leta 1914, da bo vojna vsem vernikom — v večno korist. Grozne so te posledice in zorje tišine, ki so odgovorni za nje!

Vsak drug narod bi takoj po vojni obračunal s stranko, ki je nagrmadila toliko zla na ubogo ljudstvo, samo mi Slovenci smo ji velikodušno odpustili vse te vnebovpijoče grehe in smo celo dopustili, da se ti klerikalni zločinci danes postavljajo kot edini poklicani zastopniki našega ljudstva. In kaj so storili ti ljudski zastopniki za splošni blagor in dolgi leti, ko so bili skoraj edini predstavitelji slovenskega naroda v parlamentu v Beogradu? Ali so poskrbeli za to, da bi se vrnilo vojno posojilo vsaj tistim strankam, ki so, zapreženi po klerikalni agitaciji, dali svoj zadnji helik za vojna posojila, ali so pomagali invalidom, ali so poskrbeli za streho brezstanovcem, ali so izposlovali morda podporo žrtvam strašne lanske povodni v Ločnici?

Ničesar niso storili. Nobenega srca niso imeli za trpeče ljudstvo, pač pa so se trudili na vse načine, da razbijajo državo, ustvarjeno na potokih krvi, ki so jo prelili najboljši sinovi vseh treh jugoslovenskih plemen. In vendar je več kakor gotovo, da lahko bodo, škoda, ki jo je povzročila vojna, popravili samo množica in sila jugoslovenske države! Klerikalci tega ne priznavajo. Razbijali hočejo Jugoslavijo in na njenih razvalinah zgraditi ilirsko republiko Slovenijo, ki bi že ob svojem rojstvu postala plen močnih in sovražnih namosedov Italijanov, Nemcev in Madžarov.

Ako zmagajo zopet na vsi črti pri volitvah, bodo zopet en korak bližje temu svojemu peklenškemu načrtu.

Ali naj mi, ki nam je pri srcu sreča in bodočnost naše udeležene kraljevine, mirno trpimo, da končno dosežejo ta cilj?

Nikdar in nikoli! Zato vsi napredni elementi, ki v resnici ljubite svobodno svojo domovino, vsi na krov, vsi na branik ogrožene domovine! Vsem, ki enotno narodno in napredno, je dolžnost, da se spoznamo med seboj, da izpravljamo vsa morebitna medsebojna navedila in nasprotja ter nastopijo pri volitvah kompaktno kot en moč proti klerikalci, ki gonijo ljudstvo v brezupen plemenski boj, od katerega edino žive in se debelo.

Vsak naprednjak naj uvaža, da je za klerikalce plemenska borba, borba proti državi isto, kar je bila vojna za vojne dobičkarje in verižnike. Zato valj

v enotno napredno fronto, vsi v boj proti grobokopom Jugoslavije — proti klerikalcem!

— **Sole podreti, učitelje pa spoditi!** To je najnovejšo geslo, ki ga imajo klerikalci pri svojem delu za volitve. V Krašnji je sklical župnik Knol eno zadnjih nedelj ob 18. zvečer volilni shod. Gotovo je imel on ali kdo drugi lep govor o šoli in učiteljstvu, da je z njim navdušil svoje poslušalce tako, da je eden izmed njih zavpil: »Zato pa šole podreti, učitelje pa spoditi!« Župnik Knol ni seveda ničesar rekel na to, ker mu je menda tako prav. Dr. Korošček pravi, da za prihodnje volitve ničesar ne obeta, zato pa na shodih klerikalci obetajo druge dobrote ljudem. Seveda šole podreti, da bi se ljudje ne imeli prilike kaj naučiti, to bi ugajalo klerikalnim slepomislom. Da bi ljudje ostali nevedni in zabiti, kakor so bili v tistih časih, ko so jih žgali na grmah in mučili po ječah. No, pa naj klerikalci ne pričakujejo, da bi se to zgodilo. Take neumne butice so danes redke, ki bi bile za to, da bi se šole podrile, zato bodo pa pametni volilci pri teh volitvah že preskrbeli, da se podre klerikalcem enkrat za vselej njanje, da bi še kdaj neomejeno zavladali in bili absolutni gospodarji situacije, kakor pod Avstrijo.

— **Banke na božični večer 24. t. m. ves dan na noščjele.** 602-n

— **Mezdno zbiranje tipografom.** Zastopniki »Saveza Uduženih grafičnih področja Jugoslavije« in zastopniki »Saveza grafičnih radnikov« Jugoslavije so v soboto objavili komunique, v katerem naglašajo, da so se odstranile razne difference in nesoglasja ter da so se v toliko sporazumeli, da pride na sestanko 23. tm. do začasnega sporazuma.

— **Nove invazijske doklade.** Kakor smo že svetočeno javili, je ministarstvo za socialno politiko sestavilo posebno uredbi, s katero se imajo določiti povprašani predmeti invalidov. V tej urbi je določen kredit v znesku 100 milijonov dinarjev Uredba doli invalide v tri glavne kategorije: povprašani znašajo 30 do 50% dosedanjih celokupnih invalidskih prejemkov. V prvo kategorijo spadajo invalidi do 60% nesposobnosti in v druge kategorije do 60% nesposobnosti. Ta kategorija dobiva 30% posebne doklade od vseh dosedanjih prejemkov. V drugi kategoriji spadajo invalidi z 70 do 100% nesposobnosti dobivajo 40% posebne doklade in v tretjo kategorijo spadajo najtežji invalidi s 50% specialne doklade.

— **Za pošto so veljavni naslednji pravilniki:** Novo leto (6./I.), Svečnica (2./I.), Sv. Jčef (19./III.), Marijino oznanjenje (25./III.), ako ni tist dan Veliki petek). Velikonočni ponedeljek, Vnebohod, Pinkošni ponedeljek, Sv. Rešnje Telo, Vidov dan (28./VI.), Sv. Peter in Pavel (29./VI.), Marijina vnebovzetje (15./VIII.), Marijino rojstvo (8./IX.). Vsi svetniki (1./X.). Prazniki ujedinenja (1./XII.). Brezmadežno spočetje D. M. (8./XII.). Rojstni dan N. Vel. kralja (17./XII.). Božič (25./XII.), Sv. Stefan (26./XII.). Blagajnice se zapirajo za stranke na poštah, katere imajo uradne ure od 8. do 12. in od 14. do 18., ob 17.30.

— **Romanje v Rim.** Za mesec maj t. b. škof dr. Jereb aranžiral romanje Slovencev v Rim povodom »svetega leta«. Vožnja tja in nazaj, stanovanje za 6 dni in prehrana, »stake« in »Petrovi novčiči«, vse to stalo za osebo 2000 Din. Zastojni bo samo — pačevz blagoslov. Pri nas je sedaj sicer veliko pomanjkanje denarja, toda za romanje v Rim ga bodo verniki imeli v izobilju.

— **Predsednik praške Trgovske zbornice umrl.** V soboto je v Pragi umrl Vaclav Němec, predsednik praške Trgovske zbornice. Po poklicu je bil zlatar. Predsednik zbornice je bil od leta 1910. Bil je dolga leta državni poslanec in od leta 1895. tudi deželni poslanec češki. Dolga leta je tudi fungiral kot predsednik Živnostenske banke. Pogreb bo jutri v torek 23. t. m. ob 15. iz Trgovske zbornice, kjer leži na mrtvaškem odru v veliki dvorani. Njegov naslednik v predsedstvu Trgovske zbornice bo dosedanj podpredsednik dr. Malinský.

— **Lička železnica.** Železnica proga Knin - Gračac je v splošnem dograjena in prično že v najkrajšem času polagati tračnice. Kakor vse kaže, bo lička železnica popolnoma gotova meseca junija prihodnjega leta. Kdaj bo slavnostna otvoritev nove proge, ki bo vezala Split z zaledjem, še ni določeno.

— **Zlžana vožnja na državnih železnica**h za učitelje. Tozadevne prošnje je vlagati na ravateljstvo državnih železnica s sliko in 10 Din v gotovini za legitimacijo.

— **Prepovedan flak.** Notranje ministarstvo je prepovedalo vvažati in širiti v naši državi »Oesterreichische Grenzwacht«, ki izhaja v Radkersburgu in piše proti interesom Jugoslavije.

— **Priloga Lesna trg in industr. družba** s o. z. »Ilirija« prilaga ljubljanskim narodnikom koledarček za leto 1925.

— **Promocija.** Gospod Ivan Ambrožič iz Jarš pri Kamniku je bil na ljubljanski univerzi promoviran za doktorja filozofije.

— **Pokl za vojake-anabete** se bo vršil tudi letos čim pridejo novinci v ljubljansko garnizijo. Vojake-novince bosta počezala dva učitelja v predmetih osnovnih šol proti nagradi.

— **Veselo božično praznišče in srečno novo leto** želijo slovenskim mladencem in mladencem, kakor tudi vsem študentom »S. L. Naroda« slovenski mornarji, usidrani v Jadranskem morju: Matija Lettich, Para, Kocjan Zlatar, Savlje pri Ljubli, Alojz Porenta, Skofjakola, Ignacij Crnivec, Topol, Ignacij Ogrin, Menges, Josip Požar, St. Vid nad Ljubli, Leopold Vihar, Trzin, Franjo Zajc, Vrhnik, Jakob Kenk, Vrzenca, Hinko Ceglar, Šiška, Josip Vrhovec, Moste pri Ljubli, Josko Zoran, Ljubljana, Franc Mazovec, Perovo, Ignacij Zajc, Zadobrova, Vinko Černe, Moste pri Ljubli, Josip Rihar, Ljubljana, Vinko Mezek, Ziri, Franc Narobe, Smartno, Alojz Rotar, Smartno, Franc Zajc, Čepel, Viktor Mazi, Ljubljana, Janko Cegnar, Skofjakola, Florjan Danko, Sv. Ili, Ivan Zoran, Ljubljana, Jože Brlec, Vel. Lanša, Leopold Koren, Maribor, Janez Hribar, Koseze, Ivan Žnidaršič, Vodice, Franc Žitko, Logatec, Franc Male, Cirknica, Ivan Špoljar, Ljubljana, Feliks Prezelj, Kamnik, Florjan Torkar, Tuniče, Janko Vidic, Koritno.

— **Vsem študentom in študentkam** »Slovenskega Naroda« želimo vesele božične praznike in srečno novo leto, slovenski fantje iz Prilutne na Kosovem polju: Drago Paučič, Novo mesto, Anton Milek, Črnomelj, Fran Strk, Pobrežje-Maribor, Anton Kos, Zagreb, Anton Bernard, Hosta, Skofja Loka, Rudolf Zajc, Ljubljana, Rudolf Tekavčič, Zuzemberk, Peter Čuderman, Predasel-Krant, Anton Kocmur, Stranice-Kamnik, Jakob Fortuna, Sp. Logatec, Anton Ozvoda, Težka voda, Novo mesto, Lovro Komar, Gorje, Bled, Fran Vrtin, Sp. Brek, Kranj, Jožef Verbič, Šinkov trn, Kamnik, Ivan Tujan, Polje, Kamnik, Anton Frlan, Jazbina, Kranj, Leopold Darmota, Ščena-Kranj, Jožef Pavlič, Visoko, Kranj, Leopold Šofina, Dol. Straža, Novo mesto, Josip Jarc, Mirna, Novo mesto, Rudolf Novak, Ponikve, Novo mesto, Ivan Urch, Ljubljana, Karol Bezenšek, Končice, Danilo Sevek, Orlotnica-Končice, Maks Krainc, Ptui, Ivan Pucelj, Pod Golz, Novo mesto, Anton Katan, Police, Ljutomer, Anton Kreft, Radgona.

— **Zecel je čistišči dom v Novem Sadu** v noči na petek. Upoplenila je vsa zgradba in vse, kar je bilo v njej, štoda je volja.

— **Trile ali en »žezka«** Prijeteli našega lista nam piše: Zadnji sem videl na etiketi steklenice piva napis v treh »žezkih«, srbsko, hrvatsko in slovensko: dvomarka piva iz pivovare A. in dvomarko pivo iz pivovare A. Torej: piva, pivo in pivo; pivara, pivovara in pivovarna. Iz ene in iste besede so umetno namrjavljene kar tri! Kriva seveda pri tem ni pivovarna (ali pivovara?) Ali bi ne bilo mogoče, da bi vsaj v nekaterih izrazih našli skupnost in se ne držali tako proketo nepotrebnih črk in umetne diferenciacije treh »žezkov«, katero so nam pred vojno v glavo vtisnili, oni, ki so nas tlačili pod geslo: Divide et impera? Ali bi ne mogli po vsi naši kraljevini piti »pivo« iz »pivovare«, ne da bi nam škodilo? Če tujec čita na steklenici piva tak napis kar v treh »žezkih«, se mu moramo nač zdeti, silno smešni, malenkostni, pa tudi otročji.

— **Revizija procesa Androvič.** Kakor znano, je bila Danica Androvič, ki je bila obtožena volunturna, pred beogradskim sodiščem oproščena. Državni pravdnik je proti temu vložil ničnostno pritožbo in te dni je kasalsko sodišče še enkrat prečitalo ves ogromni material obtožbe ter je razveljavilo oprostilno razsodbo prve instance. Tako pridejo Danica Androvič, stotnik Krušnjak Sulejman Abadžić, Ivan Mirković in Mira Filipović še enkrat na obtožni klopi. Kasalsko sodišče je izročilo beogradskemu sodišču prve instance svojo razsodbo. Prvoinstančno sodišče pa je z odločitvijo le razsodbo nezadovoljno ter je navedlo nekatere protizroke. Med obema sodiščema je nastal sedel zanimiv pravni prepir.

— **Velik požar v Novem Sadu.** V petek zjutraj je izbruhnil v Novem Sadu velik požar, ki je uničil poslopje Oficirskega doma. Poslopje je pogorelo do tal, kljub temu, da so bili takoj na pomoč pozvani kasilci. Škoda je zelo velika. Požar je nastal vsled kratkega stika.

— **Prijeta madžarska vohuna.** Subotička policija je prejela dve osebi, za kateri se je ugotovilo, da sta v službi madžarske špijonaže. Prvi je bil prijel neki Johan Imbre, ki je sprva tajil, da je vohunil v priloz Madžarske, kasneje pa je priznal, da je imel nalog, da polizvede o številu naših čet ter o prometnih razmerah v Vojskovi. Pri njem so našli načrte novosadskih in osijeških mostov. Par dni kasneje je bil prijel drugi vohun v osebi šoferja Aleksandra Podorja, ki je bil skupno z Imbrejem konfrotiran. Podor je priznal, da je Imbre identičen z znanim madžarskim stotnikom Ernestom Nagyjem. Oba vohuna sta bila izročena sodišču.

— **Sneg je nalezaval včeraj** po gorenjskih in dolenskih hribih. Ko odneha sedanj mraz, ga smemo pričakovati tudi v ljubljani.

Iz Ljubljane.

— **Morilec trgovca Pipana prijet?** Včeraj so bile v Ljubljani razširjene vesti, da je bil v Čakovcu aretiran v petek zvečer neki Rezeli, pravi prototip že večkrat predkaznovanega zločince. Rezeli je baje pri zasliševanju zašel v razna protislovja ter je celo priznal, da je dne 19. oktobra v Ljubljani nekoga ustrelil. To bi bil trgovec Pipan, ki je postal ta dan žrtev zločinske roke. To vest je prebrčlo včeraj »Jutro« in je naravno povzročila precejšnjo senzacijo. Koliko je na tem resnice, še ni ugotovljeno. V Čakovcu se je odpeljal včeraj uradni ljubljanskega kriminalnega oddelka z 2. zadržanim, da aretiranca zasliši. Rezultat preskave bo jutri že znan. Na podlagi informacij, ki smo jih prejeli, vest najbrže ni resnična, ker je bil Rezeli krivičen dne, ko je bil umor izvršen, zaprt v mariborskih zaporih in torej umora ni mogel izvršiti.

— **Shod proti šolski reformi.** Klerikalci trda prede pri pripravih za volitve, vrgli so se že na čisto nemogoče poskuse, rolitvi svoj padajoči ugled. Eden teh poskusov je bil shod staršev, naprjen sprot reformo srednje šole, ki se je vršil v soboto zvečer v justični palači. Reforma srednje šole, hoče dati realnim gimnazijem v prvih letih kulturno podlago na materinščini, a ne na tujih težkih jezikih (nemščini, latinščini). Shodu je predsedoval dvor. svet. g. Božidar Bezjak. Glavni govornik proti reformi je bil veletržec g. Ivan Jelačin ml., ki je predložil tečaj prošnje za kralja Aleksandra. Major v p. g. Martin Colarič je zahteval, naj se ta prošnja sestavi v slovenskem jeziku. Na to je utemeljeval koristi učenja latinskega jezika odvetnik g. dr. Božidar Vodnšek. Reizmo so zagovarjali profesorji g. Dolžan, dr. Sturm in Fr. Kobal in v kratkih, a jasnih potezah zahtali potrebo in veljkansko korist, ki jo bo imela naša mladina od reforme. Par neodgovornih oseb je jelo med izvajanti g. profesorjev prav po nepotrebnem izstaviti in skušalo motiti govornike, a večina navzočih se je obrnila proti njim in predsednik zborovanja je bil prisiljen, jih poklicati k redu. O. profesor Pavlič je povedal, da je od 180 učencev v I. razredu realne gimnazije dobilo 67 (torej več kot tretjina) sedaj nezadosten red iz latinščine, ter na to dejstvo baziral svoja izvajanja v priloz šolski reformi. Končno je še govoril g. major Colarič, ki je pobljat odlojeno šolsko reformo in se zavzemal za to, da naj ostane vse pri starem, predvsem kar se tiče latinščine. Zborovanje je zaključil g. Jelačin, ki je pozval navzoče, naj podpisajo prošnjo na vladarja. Njegovemu pozivu se je odzvalo okrog 50 oseb.

— **Poroka.** Poročil se je g. inž. Jože Mihavec v Tesliću z gđ. Rado Antlova hčerko sod. svet. Jakoba Antlova v Ljubljani. Bilo srečno!

— **Smrt starega veterana.** V hiralnici v Ljubljani na Vidovdanski cesti je v soboto 20. tm. umrl 83 letni Matija Eppich, ki je deloval pri ljubljanskih postreščkih nad 52 let. Pokopnik je bil miran značaj, vreden v svoji službi, ki jo je opravil do visoke starosti, in bil priljubljen pri občinstvu in svojih stanovskih tovarišev. Splošno je bil znan radi svoje velike podobnosti s bivšim avstrijskim cesarjem Franom Josipom. Pokopnika je poživljeno podpiral do smrti trgovec Fran Zorman, za kar mu izreka iskreno zahvalo društvo ljubljanskih postreščkov.

— **Popravek.** Pokopni g. polkovnik Henrik Cocern ni svak g. polkovnika Dreniga, kakor je bilo pomotoma navedeno v naši mnotici v soboto, marveč svak g. kapetana Dreniga.

— **Nagla smrt.** Danes dopoldne je nagle smrti umrl 57 letni hlapec Peter Volk, zaposlen pri tvrdki Hribar. Slučajno prisotni zdravnik dr. Rudež je ugotovil, da je Volka zadela kap. Truplo pokopnika je bilo prepeljano v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

— **Nastarešji ljubljanci.** Stoletnikov sicer v Ljubljani nimamo, pač pa še živita 2, ki sta stara 95 let, v starosti od 85 do 90 let jih je 10, od 80—84 let pa 8, od 70—80 let jih živi še 60.

— **Naval na ljubljanski kolodvor** bo pred prazniki velikanski. Da se potuloče občinstvo izkone gneči in prezbujanju pri postajnih blaginjah, svetujemo, da si nabavljate karte že poprej pri Tourist-Officeu (palača Ljubljanske kreditne banke); brez vsakega donalca.

— **Protestni shod ljubljanskih hišnih posestnikov.** Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani priredi na praznik Sv. Stefana v petek dne 26. tm. 1924 ob pol desetih dopoldne v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani velik protestni shod proti ministrski naredbi, s katero se nepostavno podaljšuje sedanj stanovanjski zakon do 1. maja 1925. Protestirajo se bo tudi proti previsoki davčni obremenitvi hišne posesti v Sloveniji ter razpravlja o drugih važnih stanovanjskih zadevah. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Nova ulčne in hišne tabele.** Letos so dobile nekatere prekršne ulice že nove tabele, štiri petine vseh novoimenovanih ulic pa je še brez uličnih in hišnih tabel, kar povzroča poštni in sodnijski dogajanje. Skrajni čas je že, da se te tabele in številke nabljajo po ulicah in hišah ter napravi red.

— **Na Stefanovo,** to je 26. decembra zvečer ob 7. uri vrši se v dvorani Mestnega doma božičnica Ljubljanskega prostovolnega gasilnega in reševalnega društva. Od obstoja društva dalje, to je že 54. božičnica, katero priredi gori imenovano društvo, ki si je v humanitarizmu oziro pribodlo za naše mešo največjih zaslug. Člani tega društva se prostovoljno in iz gole ljubljani do bližnjega žrtvujejo in so takorekto noč in dan pripravljani, da v slučaju nesreče pomagajo svojemu bližnjemu. Brezštevilna je kronika nesreč, katere je omiliila, pa tudi preprečila večjo škodo, ravno agnost in vedna pripravljenost naših prostovoljnih gasilcev. Zato storimo le svojo dolžnost, ako posetimo njihovo prireditve v največjem številu.

— **Restavracija v Oficirskem Domu** ljubljanske posadke odda se v najem s 1. januarjem 1925. Ponudbe poslati do 27. tm. na Upravni odbor, ali predati osebno kapetanu Koprivcu (Komanda Dravske divizijske oblasti »Zvezda«) kateri daje tudi potrebna pojasnila.

— **Tvrška I. MAČEK,** Aleksandrova cesta 12, prodaja vsa oblačila za gospode in otroke do božičnih praznikov po znatno znižanih cenah.

— **Najbolja predpustna prireditve** je bil Ljubljani vedno »Trgovski ples«, ki se vrši zopet v soboto 24. januarja 1925 v veliki dvorani hotela Union.

— **Simon Gregorčičeva knjižnica** posluje v torek in sredo popoldan od 3. do 7., da si vsakdo lahko preskrbi potrebno čtivo za praznike. Zdravilo! Vesele praznike vsem našim študentom. Knjižničar.

Nov zločin v Beogradu.

Beogradska policija je v soboto zabeležila v analo svoje kriminalne kronike nov misteriozen zločin, ki je že tretji tekom kratkega časa. Spominjamo samo na slučaj gospodične Uzanatis, čije smrt je še danes zavita v neprodno temo, dalje najdeno truplo pri Rakovici in v soboto nov zločin: najdeno truplo mladega človeka na progi pri Topčideru. Slučaj je tako zagoneten, kakor se običajno čita le v kriminalnih romanih Cona Doylea.

KAKO JE BIL NAJDENO TRUPLO.

V noči od petka na soboto, približno okoli 2. ure zjutraj, je nadzoroval železniško progo v smeri proti Topčideru železničar Milijutin Perić. Nedaleč od prvega uvoznega signala je Perić našel ob progi na trupu nekoga človeka, ki je ležal sključen preko signalne žice. Perić je menil, da ima pred soboj nekakega pijanca, ki je v temi zašel in padel preko žice. Zato je pristopil k neznanu, ga stresel za rame in mu obenem posvetil v obraz. Prestrašen je odskočil. Opazil je, da leži človek v mlaki krvi.

Perić se je takoj vrnil na postajo, od kodar je telefoničnim putem obvestil policijo o svojem odkritju. Na kraj zločina je takoj odšla posebna policijska komisija, da ugotovi dejanski stan.

Komisija je ugotovila, da je človek, ki je ležal v čudni poti preko žic, mrtve, narkar je bil mrtvec fotografiran, obenem pa je bilo njegovo truplo preiskano. Pri njem so našli legitimacijo, glasečo se na ime Branišlav Rustić. Pokojni je bil voljak 2. pešpolka v Beogradu ter je bil po poklicu pekovski pomočnik. Komisija je na podlagi raznih okolnosti ugotovila, da gre predvsem verjetno za zločin. Iz lege trupa je bilo razvidno, da je moral priletelet nesrečni človek z veliko silo iz vagona. Dva koraka od trupa je ležala debela palica, ki je bila na enem koncu okrvavljena ter se jo je držalo par Rističevih las. Sprva so prihajale v poštev kombinacije, da je Ristić sam skočil iz vagona, da je morda slučajno v pijanosti padel z voza, da ga je nekdo namenoma tresel iz vagona ali da je bil ubit na drugem kraju in nato še v agoniji vržen iz vagona.

Vse te kombinacije pa so se izkazale za ničeve, čim je bila odkrita okrvavljena palica. Jasno je bilo, da je postal Ristić žrtev zločina. To dokazuje tudi dejstvo, da je imel mrtvec veliko rano na desni strani glave in več lažjih poškodb, izvirajočih verjetno od udarca, po životu. Pri podcu se je Ristić potekel na nosu in po čelu. Po mnenju policije se je morala odigrati v vozu nočna drama. Napadalec je Ristića najpreje v vagonu udaril s palico po glavi, nato pa ga je tresel iz voza. Krvava drama se je morala odigrati v tovrstnem vlaku, ki je vozil ob 1. uri zjutraj proti Topčideru. Ristić, ki je odslužil svoj rok pri vojaki, se je peljal v nekem živinskem vagonu v drug kraj; kam, šeni ugotovljeno. Z njim se je morda vozil eden njegovih tovarišev ali pa jih je bilo več. Bilo je ravno na dan sv. Nikole in vsi so morali biti pijani. (Pri obdukciji trupa se je našla v drobni večja količina alkohola.) Ristić in tovariši so se gotovo sprli in stekli, narkar so ga tovariši tresli iz vagona. Palico so vrgli za njim. Policija je uvedla obširno preiskavo, da izsledijo zločinca in razkrija najnovejši zločin Beograda.

Iz Maribora.

— **m K umoru v Studencih.** Truplo umorjenega čevljarja Mikla je bilo, kakor že omenjeno, prepeljano v mrtvašnico na Pobrežje, kjer je bilo v soboto popoldne obducirano. Obdukcija je bila težko izvedljiva, ker je bila glava umorjenega popolnoma razmesarjena, tako, da jo ni bilo mogoče spoznati. Zadnji del lobanje je bil razbit, na čelu pa je imel umorjenec veliko in globoko luknjo izvirajočo od udarca s kladivom. Komisija je pri obdukciji tudi ugotovila, da sta skušala morilec čevljarja najpreje z žepnim robcem zadaviti. Mikl se je moral obenem braniti in sta ga lopova obvladala šele po težki borbi. Nadaljna preiskava je v teku.

— **Posvetitev zvonov.** Včeraj v nedeljo je knzoško dr. Karlin posvetil nove zvonove v mariborski stolnici. Slovesnega akta se je udeležilo več društev z zastavami, prisostvovala pa je ceremoniji tudi več tisoč oseb. Nove zvonove (en star, ki je bil nanovo vlit, in dva nova) je izdelala tvornica »Zvonoglas« v Ptuiju.

Vlom v zakladnico Lady Ludkowske.

V juniju mesecu t. l. je bil v zakladnico lady Ludkowske v Londonu izvršen nenavadno droben vlom in so tatovi odnesli iz zbirke njenega prvega soproga Julija Wernbera razne dragocenosti in zaklade iz 15. stoletja v vrednosti 100.000 funtov sterlingov (okoli 33 milijonov Din). Policija storilce, ki so morali najmanj pridružno uro naporno delati v glasovitih rdečih sobah palače Wath, ni mogla izslediti. Te dni pa so prejele kriminalne oblasti vest, da se zakladi nahajajo tam in tam in da ovdeteli zahtevalo določeno nagrado v znesku 5000 funtov sterlingov. Na omenjenem mestu je policija našla zaklade in sicer popolnoma neposkodovane ter skrbno shranjene. V Chicagu je živel star bogataš, čigar najsrčnejša želja je bila, da si pridobi več omenjene zaklade. Mož je namreč zbiral dragocene umetnosti. Odpeljal se je v London in ostal je toliko časa pri Ludkowskih, da so ga morali prosi, da je odšel. Ker si na lep način ni mogel pridobiti zakladov, je najel najboljši ameriške svedroce. Vsak vlomilec je prejel 3000 funtov sterlingov predeluma z nalogu, da se polasti zakladov. Mož je predložil vlomilec načrt hiše in rop je uspel. Roparji so se še iste noči odpeljali na jaderstvo v Ameriko. Ko pa so prispeli na cilj, so zaznali, da je stari milijonar umrl. Ker so bili zakladi znani kot svetovna umetnina, si jih svedrovcil niso upali prodati in so jih poslali nazaj na Anglijo v nadi, da dobi premijo 5000 funtov sterlingov.

Gospodarstvo.

Finančni minister o aktualnih problemih našega gospodarstva

Finančni minister dr. Stojadinović je pojasnil uredništvu »Privrednega pregleda« svoje stališče napram aktualnim gospodarskim problemom, ki so posebno važni za orijentacijo naših gospodarskih krogov. Izjavil je: »Vlada ne reflektira na 2 milijonski ostanek Bleerovega posojila, ki ga je izrabila prejšnja vlada do vsote 3 milijonov dolarjev. Vzrok, da ne namerava izrabiti celokupnega zneska 5 milijonov dolarjev, je v tem, ker je neizrabljeni ostanek v znesku 2 milijonov dolarjev v blagu. Vlada ne misli vzeti za 2 milijona dolarjev blaga od Amerike in za to tega zneska ne porabi, temveč hoče 31. marca izplačati prejšnje 3 milijone dolarjev. To bo zelo lahko, ker se nahaja ta vsota še vedno nedotaknjena v Narodni banki. Narodna banka je odobrila za prejetih zneskov odgovarjajoči znesek v dinarjih, toda dolarji so še vedno v njeni blagajni.«

Na vprašanje, kdaj stopijo v veljavo novi carinski tarifi in v koliko se spremene uvozne postavke, je minister odgovoril: »Kar se tiče novega splošnega carinskega tarifa, vlada še ni definitivno sklepala o njem. Lahko vam rečem, da sedanja stanja ne spremeni mnogo in sicer zato ne, ker ne kaže uvesti novega carinskega tarifa, dokler niso sklenjene in realizirane trgovinske pogodbe z Italijo, Avstrijo in Češkoslovaško kot s tremi državami, ki zavzemajo glavno mesto v naši zunanji trgovini. Za to prehodno dobo, dokler ne pride do novega carinskega tarifa, ostane carinski ažijo isti. Danes znaša 11 papirnatih za 1 zlati dinar in pri tem tudi ostane. Če upoštevamo, da velja danes 1 zlati dinar samo 13 papirnatih, se lahko pričujemo, da razlika med 11 in 13 ni tako velika, da bi nam mogel kdo očitati, da ne ščitimo dovolj domače industrije, kolikor se tiče carinskega ažija.«

O vladni valutni politiki je dr. Stojadinović izjavil: »Mnogo je razlogov, da naš dinar skače, in ti razlogi so dobro znani. Vendar si pa mnogi še niso na jasnem glede porasta dinarja. Ko ti ljudje, znani že iz prejšnjih časov, vprašujejo, zakaj dinar raste, jim sili na jezik drugo vprašanje, zakaj namreč dinar ne pada. Dinar se konsolidira in utrjuje in edino tako bo mogoče izkoreniniti mentaliteto onih zaostalih krogov, ki so stavili svoj dobiček na padec dinarja. Mi bomo gledali, da se dinar postopno utrjuje, toda njegov porast ne sme iti tako daleč, da bi povzročil večje perturbacije v našem gospodarskem življenju. Naglo skakanje dinarja bi imelo iste zle posledice, kakor njegovo naglo padanje, samo v obratnem smislu. Dočim živi pri padanju dinarja dolžnik na račun unika, bi živel pri skakanju dinarja upnik na račun dolžnika. Zato mora biti politika finančnega ministra za tem, da kolikor mogoče zavira večje skoke dinarja in da se drži gotove stabilizacije. Za tako valutno politiko imamo na razpolago dovolj sredstev.«

Ne morem sicer povsem ustreči željam radovedne javnosti, vendar pa lahko rečem, da ima Narodna banka danes trikrat več deviz, nego jih je imela lani ob tem času. In že takrat, kakor veste, ni bilo devizno bogastvo Narodne banke majhno. Tako ima sedaj Narodna banka dovoljno vlogo tudi na naših borzih in njene intervencije imajo neprimerno večji uspeh, nego doslej. Ona prodaja devize ne le tedaj, če je veliko in splošno povpraševanje, nego zna tudi kupovati tuje devize tudi preko izvoznih tretjih, če se pojavi tu

in tam večja ponudba v devizah, ki bi mogla ogroziti porast dinarja. Splošna valutna politika ima torej namen zelo postopno osigurati dinar in podpirati njegovo okrepitev in stabilizacijo.

Kar se tiče reparacij v naturi za privatne interese, se mora vlada boriti z velikimi težkočami, ker se je nakopičilo mnogo preje plasiranih naročil glede kritja državnih potreb. Vendar pa se je nam posrečilo odrediti v novembu za privatna naročila 200.000, za december pa 500.000 zlatih mark, od katerih je določeno nekaj tudi za občine. Storitvi hočemo vse, da se v prihodnjih mesecih ta znesek vsaj ne zmanjša, če ga že ne bo mogoče zvišati. Zdaj je namreč na vrsti likvidacija starih naročil in ta likvidacija mora imeti prednost. Kar se tiče novih naročil na račun reparacij v Nemčiji, je sigurno, da se bo vlada strogo držala določenih 50 odstotkov za privatna naročila in bo skrbela, da doseže ta odstotek tudi pri novih naročilih.

Naša valuta.

V zadnjih mesecih je naš dinar stopal polagoma, a neprenehoma kviku, tako da so se gotovi krogi celo vznemirjali nad njegovim dvigom, češ da bi krepka tendenca dinarja neugodno vplivala na razvoj našega izvoza. Sledeča lestvica nam kaže gibanje kurzov naše valute na turški borzi:

1. avgusta	6:50 švic. frankov
1. septembra	6:725 » »
5. »	7 » »
12. »	7:05 » »
18. »	7:355 » »
25. »	7:40 » »
18. decembra	7:70 » »

Ta krepki kurz našega dinarja imamo pripisovati na eni strani precejšnemu izboljšanju naše zunanje trgovine, katere bilanca bo letos mogoče aktivna (računa se, da bomo izvozili za 10 in pol milijarde dinarjev v letu 1924.), na drugi strani pa gospodarski in finančni politiki vlade, ki se vstrajno in krepko naračuje. Kot psihoški faktor se pa tudi kaže izboljševanje našega notranjega položaja, ki se vključuje vsem homatijam vedno bolj čisti in vedno bolj kaže nerazdeljivost in enotnost naše države.

Slošno moremo opaziti, da se naša valuta že krenko drži od začetka leta 1923. V razmerju k dolarju kaže naš dinar sledečo višino:

1923 jan. 10:18	1924 jan. 88:07
apr. 98:09	apr. 87:67
avg. 94:72	avg. 81:08
dec. 88:36	dec. 66:55

Iz teh števil je razvidno, da je naša valuta danes v popolnoma zadovoljivem položaju.

—g Lokalna obrtna razstava v Ljutomeru. V našem trgu, ki je po novi železnici dobil zvezo z gospodarskimi središči naše oblasti, se pričakuje vsled tega gospodarskega napredka in razmah. Sestavil se je odhod, ki si je nadel nalogo, da priredi koncem junija 1925 v Ljutomeru lokalno obrtno razstavo za srez Ljutomer. V kratkem bo razposlal obrtnikom sreza Ljutomer vabila in prijavnice. Stvar zavednih obrtnikov je sedaj, da se takoj prijavijo, kajti obrtna razstava naj pokaže zmoglosti obrtniškega našega sreza. —Dopise je pošiljati na odbor lokalne obrtne razstave v Ljutomeru.

—g Italija na prvem mestu. V udeležbi inozemstva na uvozu v našo državo za tretje četrtletje t. l. stoji Italija na prvem mestu. Uvozili smo iz Italije blaga v vrednosti 513.839.256 Din (23,61%), iz Češkoslovaške za 414.227.214 Din, iz Avstrije za 400.154.732 Din, iz Anglije za 249.257.668 Din, iz Nemčije za 184.029.528 Din, iz Madžarske za 70.047.662, iz Romunije za 68.201.044 Din, iz Grške za 55.399.525 Din, iz Poljske

za 6.891.775 Din, iz Albanije za 1.050.820 Din, iz Bolgarije za 837.192 Din, iz Turčije za 470.470 Din, iz Združenih držav smo uvozili za 68.493.482, iz Francije za 67.633.362 Din, potem še iz raznih drugih držav, iz Rusije za 1.653.955 Din, vsega skupaj je znašal uvoz v omenjeni dobi vrednost dinarjev 2.176.149.3124.

—g Ruski izvoz mesa in živine. Iz Moskve poročajo, da se je ljudski komisarjat za trgovino posvetoval o izvozu mesa v tujino. Ugotovilo se je, da ima SSSR prebitka 250.000 pudov svinskega mesa, 75.000 pudov govejega mesa in 2 milijona pudov slanine. Živine bi se lahko izvozilo v težji 1 milijona pudov.

—g Propadanje tekstilne industrije na Madžarskem se vrši v vedno hujski meri, odkar je dovoljen svoboden uvoz izdelkov te industrije iz inozemstva. Avstrijske in češke trdnice prodajajo svoje blago ceneje, kakor pa madžarske.

—g Nov tip parne lokomotive je izumil Švicar Wiesinger. Dopržil je te dni konstrukcijo parne lokomotive na kondenzacijo z največjim pritiskom. Nova konstrukcija ima to prednost, da omogoči 50 % prihranka na premoгу.

To in ono.

Avanture trnovskega potnika Marika.

Nastopa kot »finančni minister dr. Ninčič.«

V petek popoldne je bil prijet v Palanki neobičajno drzen pastolovec, čigar avanture so oblasti naravnost frapirale. Mož, ki se piše Resz Marik in je naveden trgovski potnik, je nastopal kot finančni minister dr. Ninčič. Dosedaj še ni znano, da li je izrabil ta svoj novi, mogočni poklic v sebične namene, kakor tudi ni ugotovljeno, kje povsod je nastopal kot dr. Ninčič. Zanimivo je le njegovo potovanje od postaje Barč do Nove Palanke v Volvodini.

V Barču se je pojavil Resz Marik dne 14. tm. Ko je vlak privozil na postajo, je stopil Marik iz kupala II. razreda, prijel svoje kovčke ter vstopil v pisarno postajnega načelnika, kjer se je predstavil kot dr. Momičilo Ninčič, minister financ. Postajnega načelnika je ljubeznivo sprejel ter se mu stavil na razpolago. G. minister e hotel sešiti, a je istočasno opazil, da vlak odhaja.

Prosim vas, zadržite vlak za dve ali tri minute, da presedem v prvi razredi.

»Kaj vi niste v I. razredu?«

»Ne nisem. Pri vstopu na vlak sem se pomotoma vsedel v drugi razred.«

In g. postajenačelnik se je počutil, da zadržati vlak. Nato je prijel kovčke g. ministra dr. Ninčiča in jih skupno s svojimi uradniki odnesel v kupe I. razreda. Tam je vse lepo uredil ter opozoril dežurnega uradnika, da potuje v vlaku finančni minister dr. Ninčič do Palanke in da naj skrbi, da g. minister med vožnjo ne doživi kakšne nepriljetnosti. »Dr. Ninčič se je postajenačelniku, ki je pisal okoli njeza kakor medved okoli medu, prisrčno zahvalil ter vstopil v vagon. Toda g. postajenačelnik je izrazil svojo vlogo do konca Gologlav in brez suknje se je še vedno sukal okoli g. ministra in skrbel, da je bila najmanjša stvar v redu. Bil je popolnoma prepričan, da je to naš zunanji minister dr. Momičilo Ninčič, katerega je sicer poznal po imenu, ne pa po resorstu. . . Tudi so mu njegovi prijatelji pripovedovali o nekaterih ma-kantnih lastnostih g. ministra. Vedel je n. pr., da g. minister mnogokrat obrača glavo in izteguje vrat. Slišno je delal tudi »finančni minister dr. Ninčič.« Obenem je bil g. minister tudi zelo fin in eleganten človek in na podlagi tega je bil g. postajenačelnik trdno prepričan, da stoji pred njim pravi minister dr. Ninčič. Ko so ga pozneje, čim je bila stvar razjasnjena, vprašali, kako da ne vé, da dr. Ninčič ni finančni, temveč zunanji minister, je brezbrizno odgovoril, da on ne čita redno časopisov. . .

Takoj, ko se je vlak odpeljal, je postajenačelnik hitel k telefonu in pozval postajo Novo Palanko ter sporočil svojemu tovarišu, da pride s prihajajočim vlakom finančni minister dr. Ninčič, ki ga je treba čim hitreje sprejeti.

Postajenačelnik v Palanki je odvrnil, da je zadeva v redu.

Kmalu zatem je privozil vlak na potajo v Novo Palanko. Na peronu se je medtem zbrala velika množica ljudi, navzoči so bili

—g Cene nemškemu železu povišane. Iz Berlina poročajo: Narastek francoskega franka dne 6. tm. je dal Zvezi surovega železa povod za povišanje cen surovega železa železu št. 3. kvalitete »Luksemburg« za 3 in pol marke pri tont.

—g Pred otvoritvijo italijanske trgovske zbornice v Pragi. Te dni so se izvršili pripravljalni koraki za ustanovitev italijanske trgovske zbornice v Pragi. Pričakuje se, da se 2. njo gospodarski stiki med Češkoslovaško republiko in Italijo utrdijo in razširijo.

—g Dobava. Vstle se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 10. januarja 1925 pri ravateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznih čopičev in krtič. —Dne 12. januarja 1925 pri ravateljstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave 55.000 komadov streše opake; pri odelenju za mornarico v Zemunu glede dobave 29 raznih tehničnih; pri ravateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznih kemikalij; pri ravateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave desk iz mehkega lesa. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice in Ljubljani interesentom na vpogled.

ni pustil ugnati. Ker ni šlo zlepa, so poskušali zgrda. Nekoga dne je bil na Kneževicu izvršen atentat, kakor si ga najpogostejši Slovenci ne more zamisliti. Mate, ki se je nahajal med nastavljenimi obeh podjetij, se je sprl z nekim delavcem, ki je streljal nanj, a strel k sreči Črnogorca ni zadel. Nato so navahili na Kneževicu ostali delavci, ga zvezali in izročili policiji, češ da je streljal na uradnika.

Priče so izpovedale neugodno za Kneževica in bil je obsojen na tri leta ječe. Leta 1920 je zopet prišel iz zaporu in obe družbi sta ga skušali prisliti, da proda svoja zlata polja. Zaman. Kneževič je ostal trden.

Končno sta se družbi iznebili svojega nevarnega tekmeca na popolnoma enostaven način. Razglasili so ga, da je Črnogorec umorjen in ga vtaknili v blaznico. Najeti agenti pa so »nevarnega blazneža« iz umorilnice odpeljali na neki parnik nemške paroplovne družbe »Lloyd« in odpravili v Evropo. V pristanišču Bremen je dobil neki agent nalogo, da »morga Črnogorca« odpravi v domovino.

In tako je prišel ubogi Mate, ki je postal žrtev intrigantskih in podlih zločinov, po letih zopet v domovino — ubog in reven, kakor je odšel v Ameriko. . .

Jugoslovenske oblasti nameravajo storiti energične korake, da se ta zadeva razčisti. Upati je, da intervencija naše države ne bo ostala glas vpijočega in pušči in da bo v nebo vpijočega krivca, ki je zadel našega rojaka, dobila popolno zadoščenje.

Nekaj o čaju.

Pitje te rastline daljnega vzhoda je danes že tako razširjeno, da postaja takorekoč naša dnevna hrana. Gotovo pa je polovico ljudi, ki poznajo to rastlino samo po imenu »čaja« njega doblin in kakovosti, pa ne znajo pravilno razlikovati.

Domovina čaja je vzhodna Azija in največja najbolj v Kini, Indiji in otoku Ceylon. Kvalitetno najboljši in fino aromatični čaje, pa daje le otok Ceylon ki leži na jugu polotoka Indije. Ceylonske čaje spozna lahko tudi neveščak ako po tankih in dolgih listih.

Pri nas se pozna tudi takozvani »ruski čaj«; to ime prihaja iz tega ker Rusi pijejo mnogo čaja vsled klimatičnih razmer. Toda čaj v Rusiji sami niti ne raste in radi tega tudi takozvanega »pravega ruskega čaja« sploh ni.

Kakovost čaja je odvisna od razporeditve strokovnjakov in njih dolgoletnih izkušenj. Umestnost obstoji v pravilnem mešanju čaja (čajne mešanice) in temeljitem poznavanju vseh vrst čaja in njih lastnosti. Napram temu je bolj priporočljivo kupovati čaj v zavrtkih kateri je pravilno in iz več vrst čajev mešan, dobro in pravilno zaprt, tako da isti ohrani aroma, okus in jakost kar je tudi najvažnejše.

Edino pravilno mešan in iz najplemenitejših ter izbranih vrst ceylonskih čajev mešan in kvalitetno nedosegljiv prijava na naš trg čaj v zavrtkih je pod imenom »Colombo Ceylon Tea« (Colombo, glavno mesto otoka Ceylon). Čaj te znamke je visoko aromatičen, izredno izdaten in močan, tako da se istega porabi tretjino manj kakor čaja kakršne koli druge znamke.

Glavno zalogo tega res prvovrstnega čaja ima vsem dobro znana in strogo solidna trdka »Adria« P. Šibenik v Ljubljani.

Kdor želi dobiti recept o pravilnem in najboljšem kuhanju čaja, naj se obrne do imenovane trdnice katere stoji v tem pogledu vsakomur in radevolje na razpolago.

Prigodbe in šaljivke.

Ponarejen prestolni govor.

Angleški kralj Jurij II. je zvedel, da je bil ovenen sodišču neki uradnik zato, ker je za svoj list sam napisal prestolni govor, da bi prehitel druge časopise. Kralj je pozval pravosodnega ministra in mu rekel: »Moja želja je, da se naj z močnem milostno postopa. Primerjal sem njegov in moj govor in spoznal, kolikor pač o takih stvarih razumem, da je njegov govor mnogo boljši.«

Jaz lažem sam.

Pri skupnem obedu v nekem večjem hotelu je znan meščan pripovedoval svoje me sosedu na levi vsakovrstne smešne doživljaje. Sosedu je bilo teh izmišljotin kmalu preveč, zato reče pripovedovalcu: »Bodite tako prijazni in pripovedujte naprej svoje me sosedu na desni, ker jaz lažem samo.« Slovenski muzikantje pri nemškem spovedniku.

zastajala kri po žilah. Ni se mu posrečilo se dvigniti. Korak je stal poleg njega in ga, čim se je dvignil do višine njegove brade, zvalil s ponovnim udarcem znova na tla.

Tako je ponovno poskušal, toda vedno mu je močnejši Tarmangani to preprečili. Zadal mu je nove, boleče in težke udarce, tako da je velopica vedno ponovno omahnila nazaj na zemljo. Kri ji je lila iz ust in nosa. Množica opic, ki so ga preje, ko je stopil proti Koraku, navdušeno pozdravljale, so se mu sedaj posmehovale. Njih krik je sedaj veljal Tarmanganu. Njemu so izrekle navdušeno pohvalo.

»Kagoda?« je vedno vprašal Korak, kadar je velopico ponovno udaril. Samec je poskušil vstati, toda v tem hipu ga je nov udar vrzel k tlom.

»Kagoda?« Kar pomenja v opičji govorici: »Ali imate dovolj? Ali se vdaš?«

Velopica je nekaj trenutkov nepremično ležala na tleh. Nato pa je proti Koraku spregovorila edino besedo:

»Kagoda.«

»Vstani sedaj in vrni se k svojemu rodu,« je odgovoril Korak. »Jaz nečem biti kralj rodu opic, ki me je že enkrat odgnal. Pojdite svojo pot, tudi mi bomo šli svojo. Ako se v bodočnosti srečamo, se prijateljsko pozdravimo, toda skupnega življenja ne bomo živeli.«

Ed. Rice Burroughs:

„Tarzanov sin“.

Korak je hotel nekaj povedati. Hotel je obrazložiti, kako neizmerno jo ljubi, toda razburjenje ljubezni ni poznalo besed in njegova govorica, ki je bila govorica opic Mangani, je bila prerevna in slaba.

Nekaj ju je premotilo. Bil je Akut, ki je nepričakovano in polglasno zarenčal, tako glasno, kakor je mrmral takrat, ko je bahavo stopal okoli mrtve veleopice, kralja opic. Toda po zvoku glasu je Korak poznal, da se godi nekaj nenavadnega. Bilo je opozorilo. Korak je hitro pustil Meriem in se razgledoval naokoli. Njegov čut pozornosti in zmoglost opazovanja je zopet prišla do veljave. Napel je rčesa in poostiril pogled. In dejansko se je nekaj bližalo.

Korak je stopil k Ajaksu. Meriem je stala tesno poleg njega. Vsi trije so stali nepremično, kakor izklesane mramornate sohe, postavljene v pragozdove džungle. Šum in ropot, ki se jim je vedno bolj bližal, je napolnil njih pozornost in jih silil k previdnosti. Kmalu se je iz grmičevja in trave dvignila postava velikega samca-opice, komaj nekaj korakov od njih. Zver je obstala, ko jih je zagledala. Istočasno pa je zakrivila, kakor v opozorilo in pogledala nazaj. V tem trenutku se je

37

previdno pojavil drug samec, za njim množica drugih, samci in samice z mladiki, da je v hipu vse naokoli mrgolelo samih opic, strašnih in ogabnih zveri puščave: bil je to rod pred kratkim umorjenega kralja.

Prvi je spregovoril Akut. Pokazal je na mrtvo truplo opičjega kralja in rekel: »Korak, na močnejši bojevnik, je umoril velikega kralja. Nihče v džungli ni močnejši, silnejši in pogumnejši kakor je Korak, sin Tarzanov. Sedaj je Korak vaš kralj. Kateri samec je večji in močnejši, kakor je Korak?«

Ta poziv je veljal onemu samcu, ki bi se moral ojunčiti Koraku odreknati kraljevske pravice in dostojanstve. Opice so se pričele med seboj pogovarjati, prezirati, prepričevati. Šepetati in nekaj časa tudi zlobno renčati. Končno je stopil iz njih vrst mlad samec naprej. Težko se je zibal na svojih kratkih nogah, renčal je in grozeče krillil z rokami.

Ta zver je bila orjaška. V večino je merila sedem čevljev in je bila v najvišjem razcvetu svojih mladih sil. Spadala je k oni posebni redki vrsti, katero so beli lovci posebno iskali, ki pa se je pred belokožci vedno umaknila globoko v džunglo, da so jo lovci poznali le iz pripovedi anja domačinov. Še celo domačini so jo malokdaj videli. Bila je to posebna sreča.

Tudi Korak je stopil naprej, da sprejme boj s tem počasnim orjakom. Zanimal je. Toda v njego-

vih mislih se je porodil nov načrt. Boj s kraljem opic, ki je bil kriv in oster, je nekoliko izrpal njegovo moč. Zato bi morda nov boj z drugim, močnejšim močnejšim nasprotnikom mogel zanj pomeniti nevarnost, da podleže. Za zmago je trebal dobiti drugih sredstev. Počepnil je in čakal, da samec plane nanj. Videl je, da ne bo trebal dolgo čakati, kar je tudi uganil. Njegov nasprotnik je samo kratko naštel vse svoje dosedanje zmage in povedal nekaj dogodbi, ki naj bi potrdile njegovo nenaravno telesno moč. Zasmehujoče je pripovedoval, kaj vse bo storil s tem obsojenim Tarmanganom, ki je tako predrzen, da se mu postavi v bran.

Nato se je zaletel vanj.

Raztegnil je roke in prste odprl, da bo prijem izdatnejši. Odprl je svoja široka usta z dolgimi, močnimi zobmi in se z vso silo in naglico zakadil v Koraka. Korak se ni ognil, dasi je samec zamahnil z roko, da bi ga zagrabil. Ostal je na mestu. S stisnjeno pestjo je udaril razdraženega samca v široke čeljusti s tako silo, da se je samec zvalil po ileh, kakor bi ga udaril blisk. Korak je hitro skočil k njemu in čakal, da se samec zopet opomore in vstane.

Velopica se ni zavedala, kaj se je z njo zgodilo. Iz širokih ust so silile sline in pena, njegove oči so bile še bolj s krvjo podplute, kakor navedeno. Iz prs je dvignil grozen krik, da je človeku

Sokolstvo.

— Sokol L. Vsi bratje-sestre, ki nimate prilike božičevati po svojih stanovanjih, pridemo v sredo k smrekici na Tabor. Moderne igre: domino, tombola, marjanca, — dober čaj — pa kakšno božično urežemo. Zdravo! Gospodar. 696/n

— Prednjački zbor Sokolskega društva v Zagorju ob Savi se tem potom bratsko zahvaljuje lekarnarju br. Brilijiju v Liti. za bogato lekarno, podarjeno našemu društvu. Ta velikodušen dar, ki predstavlja čanes vrednost, naj bo vzgled vsem zavednim Sokolom. Zdravo!

— Sokolsko društvo v Metliki je priredilo na praznik oz. predvečer praznika dne 30. novembra t. l. v proslavo ujedinitja, svečano akademijo s zelo obširnimi vsporedom. Svečanost je otvoril br. starosta Markar s navdušenim pozdravnim govorom na vse navzoče članstvo in Ni. Vel. kralja, ter obrazložil pomen državnega praznika. Na to pa izvršil svečano zaobljubo vseh na novo pristopivših članov. Br. predsednik prosvet. odseka nam je podal obširno zgodovino Srbov, Hrvatov in Slovencev ter pomen ujedinitja za državo in Sokolstvo. Deklamacija »Pesem bodočih dni« (Engl. Gangla), nam je šla v dušo. Po končanih točkah prosv. odseka, so se razvrstile telovadne, katerim smo se naravnost čudili; na kaj tako lepega zares nismo bili pripravljeni. Ne moremo priznati, katerim oddelkom bi dal prednost, ker nismo strokovnjaki, in mogoče je, da bi se kdo prevzel hvale, kar pa ni na mestu. Vendar nas je pa v splošnem zanimala najbolj telovadna scena »Sedmi radovi« (moško članstvo) in pa telovadni ples »Kozarček«, katerega je izvajala moška deca. S kako lahko so ga izvajali, dasi so nekateri gili zelo težki, se jim je bralo na obrazih, vzlic temu, da so morali na obdo željo in prošnjo občinstva — poznavljati. Moški pomladek je z svojimi prostimi vajami, kakor vajami na konju dokazal, da obetajo biti izborne telovadne moči. Proste vaje članstva so pa vsekakor prekomplificirane in zelo težke, a vzlic temu so jih izvajali telovadci prav dobro. Prav srčkane so ble vse vaje ženskega pomladka in deca. Če se pomisli koliko truda in požitvalnosti je bilo treba vsem, da so svojo težavno nalogo tako lepo rešili, je zares hvaljevredno. V splošnem je opaziti pri temu društvu veliko zanimanje in lep napredek pri telovadbi. Vso zaslugo za tako uspešno patriotično in sokolsko svečanost pa imajo prav gotovo vrli bratje vadiitelji Fran Weiss, Poide Novak in Nace Hočevar. Le krepko naprej i v bodoče, ter presenetite nas zopet kaj kmalu. Zdravo!

Dopisi.

— Iz Kamne gorice nam pišejo: Kraljev rojstni dan smo pri nas praznovali izredno slovesno. Po vasi je vihralo več zastav. Ob 8. je bila slovesna zahvalna služba božja z molitvami za Ni. Veličanstvo. Po maši je odšla šolska mladina, spremljana od celokupnega občinskega odbora z županom na čelu v šolsko poslopje, kjer je naš g. nadučitelj imel kratko predavanje o naši vladarski rodbini. Deca je deklamirala več domoljubnih pesmi, od katerih je bila posebno ljubka »Mladi Jugoslovenci«. Iz šole je odšel občinski svet in več drugih vaščanov v čipkarsko šolo, kjer je bila na čast rojstnega dne Ni. Veličanstva otvorjena razstava ročnih del. Vrstile so se deklaracije in pred sliko vladarja so bili položeni šopki jesenskega cvetja. Slavnost je bila zaključena z državno himno.

— Z Viča. V četrtek 18. t. m. se je vršila po dolgem presledku zopet seja viškega občinskega odbora. Iz prečitane zapisnice se je konstatiralo, da je ostalo polno soglasno sprejetih sklepov neizvršenih, in na tozadevne interpellacije g. župan ni mogel dati drugega odgovora, kakor da ni dobil v uradu, kjer bi moral intervenirati, nikogar. Izvršitev sklepov se bo tako zavlekla zopet za par mesecev. Pazen poslušalec je iz čitanja zapisnika lahko razvidel, kdo v občinskem odboru pravzaprav dela, in kje sedijo backi, ki samo vstajajo in začinajo na župnikov ukaz. V proračunsko debato je že pri prejšnji seji posegala samo Napredna gospodarska stranka in sestava proračuna je delo njegovega proračunskega referenta. Občinski odbor priredi tudi letos »Božičnico« za revne solake otroke in bo obdaroval 120 otrok deloma z obleko, deloma s čevlji. — Po poročilih posamnih odsekov so prišle na dnevni red slučajnosti. Za kaj gre, smo takoj videli, ko je gosp. nadučitelj Štrukelj na migljaj župnikov jedro popihljal s seje. — Župnik je nato predložil na kraljevo kabinetno pisarno prošnjo, naj se prekliče premetitev nadučitelja in

občinskega odbornika Štruklja z Viča. Predlagal je, da se omenjena prošnja odpošlje brezovno in župan je nato vprašal socialiste in komuniste, ako so za ta predlog. Ti so seveda pritrdili predlogu, čeprav je precej čudno, ako se komunisti obračajo s prošnjo na — kralja. Ali ne, g. župan in g. župnik? — Napredna gospodarska stranka je na izvajanje obeh nasprotnih klubov po svojih govornikih pojasnila, kako in zakaj je bil premeščen predsednik »Slovske zveze« Štrukelj. Kakor ranjeni tigri so zarjaveli klerikali, ko so jim napredni govorniki očitali, kako so kadili cesarju Francu Jožetu, mu ticali pete, sedaj pa so patriotični in lojalni samo, kadar hočejo doseči svoje strankarske interese. Sedaj se obračajo na kralja, ki ga pa sicer neboje priznati. Ali je to doslednost? Dajte kralju, kar je kraljevega, šele potem imate pravico se obračati nanj s prošnjami! Klerikalni predlog je bil seveda sprejet s komunističnimi glasovi!

Turistika in sport.

NOGOMETNE TEKME V SOBOTO IN NEDELJO.

— Beograd, 20. dec. F. T. C. (Budimpešta) : B. S. K. 2:0.

— Zagreb, 21. dec. Gradjanski — reprezentanca II. A razreda 6:1.

— Gradjanski rez. : Amateri (Zagreb) 9:0.

— Viktorija : Železniki 1:0.

— Dunaj, 21. dec. Prijateljska tekma Wacker : Rapid, je končala z zmago Wackra v razmerju 4:2. Rapid je nastopil z 8 rezervami.

Druge tekme: Slovan : Hertha 1:1, Ostmark : Donaustadt 2:0, Rudolphshügel : Nicholson 2:0.

ŠPANJIA : AVSTRIJA

2 : 1 (1 : 0).

— Barcelona, 21. dec. Rezultat tekme Španija : Avstrija je izpadel v korist Španije v razmerju 2:1 (1:0). Kakor je bilo torej pričakovati, Avstrija na vročih španskih tleh ni žela laurik. Interesantni borbi dveh najmočnejših nogometnih reprezentanc, je prisostvovalo 25.000 gledalcev, ki so fanatično »drukal« za svoje moštvo. Naravno je, da je avstrijske igralce ta pristranski način obnašanja publike znatno deprimiral, navzlic temu pa je Avstrija Špance taktično in teh-

nično visoko nadkriljevala in le naravnost fenomenalni obrambi vratarja Zamore se imajo Španci zahvaliti za zmago. V ostalem se Avstriji tudi niso mogli prilagoditi trdemu terenu. O tekmi poročamo še obširneje.

Šah.

SIMULTANKA INŽ. DRJ. VIDMARJA.

V soboto zvečer se je vršila v »Narodni kavarni« velikopotezna javna šahovska simultanka našega znanega svetovnega šahovskega mojstra in jugoslovenskega prvaka dr. Milana Vidmarja, ki je nastopil proti 22 igralcem. Dr. Vidmar je dobil 27 partij, 2 je remizoval, a 3 izgubil. Partije so dobili gg. Jerošov, Škufi in Vogelink. Simultanka je trajala od 9. zvečer do pol 2. jutraj. Zanimivo je, da so šibkejšim igralcem celo pomagali močnejši »kibici«, vendar je bil topot dr. Vidmar sijajno disponiran ter je zmagal nepričakovano visoko.

Iz Celja.

— Umrl je v Celju v pokojni glavni davčni preglednik Oton Leeb v 68. letu starosti.

— Celjski občinski svet ima danes v ponedeljek ob običajni uri redno občinsko sejo. Na dnevnem redu so najnujnejše zadeve iz posameznih odsekov. Proračunska seja se bo vršila v prvi polovici meseca januarja.

— Smrtna kosa. Na Frankolovem pri Celju je preminul gosp. Dominik Bezenšek, trgovec in posestnik. Bil je skrben oče ter vrl naroden mož. N. v. m. p.

— Zamude vlakov. Zadnje tedne prihajajo vlaki posebno oni iz Zagreba in Ljubljane v Celje redno s polurnimi in tudi večjimi zamudami. Te zamude so neprijetne posebi pri jutranjem osebnem vlaku, ko »larji«, ki se vozijo v celjske šole, morajo zmanjkat zjutraj poln, kateri je pričen pri 8. uri. Zamude pa so naravnost mčne in neprijetne tudi za potujoče občinstvo. Vsekakor bi bilo potrebno, da bi nadležne direktije preiskale, kje leži krivda takim abnormnim prometnim razmerjem, katere bi se v sedmem povojnem letu v urejeni državi ne smele dogajati.

— Tržne cene v Celju. Govodina 20—25, telefina 25—30, svinjina 30—35, slanina

34—38, mast domača 40, ameriška 34, šunka 32.50, prekajeno meso 32—35, perutnina piščanci 20—30, kokoši 35—45, raca 40—50, gos 100, puran 100—140, divjadi: zajec 60, Mleko 3.75—4, Maslo surovo 50, čajno 72—80, eno jajce 2.25, Pijača: vino staro 12—20, novo 10—12, Specerjsko blago: kava Portoriko 76, Santos 36, Rio 34, sladkor kristal 16, v kockah 18, riž 1.13—1.15, H. 7.25—12, Testenine 12—12.50, Moka »00« in »0« 6.80, St. »2« 6.30, »4« 5.80, Koruzna moka 4. Na drobno pri kg za 20 para več. Žito: pšenica 435, rž 410, ječmen 390, oves 350, koruza 310, rižol 500 do 600. Krma: seno 55—75, slama 50—55, krompir na debelo 1.25, na drobno 1.50—1.75.

— Tudišnje nemško pevsko društvo, edino nemško društvo v Celju, shajališče celjskih Nemcev in nemskutarjev je imelo v soboto 19. t. m. svojo božičnico v hotelu »Union«. Edini Slovenec, ki se je te prireditve udeležil, je bil novi opat Peter Jurak.

Kakao Van Kaster

se jako vkuha, ker je polnomasten in je vsled tega najcenejši.

Iz Maribora.

— Tu se o mizarju Zlatiču. Z aretacijo mizarja Zlatiča je padel oblastim v roke človeški družbi skrajno novaren individvij, ki ima na vesti poleg umora čevljarja Mikla verjetno še več zločinov. Tako je prijavila na okrožnem sodišču v Ptuj nekaj Marja Čoh, da je neki neznanec dne 13. avgusta t. l. streljal proti čemu ranjo, ko se je nahajala pri svoji rodbini v Strušcu pri Ptuj. Zadeva je bila v prsi. Že takrat je kot streljica osumila mizarja Zlatiča, ki li je nekoč zagrozil, da jo ustrelji. — V Ptuj je povzročila aretacija Zlatiča pravo senzacijo in po mestu so razširjene različne vesti, katerih avtentičnost pa se ni dogana. Tako se zatrjuje, da je Zlatič spravi dve svoji ljubici s sveta in da je sodoval pri umoru trgovca Rosenberga. Nekateri celo zatrjujejo, da je bil Zlatič na predvečer umora trgovca Rosenberga v njegovi trgovini. Obetajo se torej še zanimiva razkritja.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLISEK.
Odgovorni urednik:
JOSIP ZUPANČIČ.

ČAJ V DRUŠTVU

ČAJ

ČAJNA ROČKA

popolni,

ZATO V VPOŠABI NAJCENEJŠI IN OBENEM NAJFINEJŠI

RIBJE OLJE

pristno norveško
za celotno steno in odrasle
priporoča 153 T
lekarna dr. G. Piccoli
LJUBLJANA
Dunajska cesta

Specijalno emajliranje dvokoles v ognju

kakor tudi razne kovinske predmete, napisne table, postelje, mize, stole itd. Izvršujemo vsa plesarska, ličarska, sobo- in črtnilarska dela po zelo ugodnih cenah.

Frane Bokal,
Celovška cesta 65
Zg. Sika (poleg mitnice)

Nudim lasne obroke

vpletke (kife), barvanje las z
»L' Oreal Hane«
M. PODKRAJSEK,
frizer za dame in gospode,
Sv. Petra cesta 32 1965

Za ot govore uprave
nisi se prišli
1 dan. Plačajo se
vnepre!

MALI OGLASI

Cene malih oglasov
vsaka beseda
50 per. — Najmanjše
pa Din 5—

Prodaja

POZOR! POZOR!
Ostanki za perilo
so naprodaj po polovni ali zelo znižani ceni. Ne zamudite ugodne prilike!
— Resljeva cesta 30, I. nadstropje, desno. 7787

Damski klobuki,

nakiteni, od 100 do 150 dinarjev, barvnasti naki teni od 200 do 300 Din. Velour svileni po 200 Din. — Oglejte si izložbo. — Horvat, modistka, Stari trg 21. 141/T

Dopisovanje

Znanja želi
starejši posestnik, trgovec in obrtnik z otroci v Ljubljani — z izobraženjo, pošteno, pridno, dobro srčno in simpatično gospodično ali vdovo brez otrok z denarjem — Dopolni s polnim naslovom pod »Zadovoljnost 7788« na upravo »Slov. Nar.« Tajnost zagotovljena.

VOJNO je napovedal ščurkom, mišim in podganam

kemični zavod za uničevanje mrčesa »PANA«, ki se nahaja v Ljubljani, Poljanska cesta 12, pričiže, v prejšnjih prostorih »Posesti«. — Zavod »PANA« odpravi tekom enega tedna pod garancijo vse ščurke, miši in podgane iz vseh prostorov, brez vsake nadležnosti in brez vsakih posledic. Na željo pride zastonj nik na dom. 155 T

Ponk

Tečaj
strojnega »metnega« vezanja priredi v Celju Justin Pavšer, strokovna učiteljica, Gosposka ulica 25. 7789

Ne remičnine

Hotel
velika jednokatna zgrada s krasnim parketiranim sobama u prizemlju, restavracija i kavana, veliki vrt, odjel za karavane, sve u novom stanju, bez ili s dogovorom sa inventarom, u dobro posjećenom kopalištu Krapinskim Toplicama — prodaje se uz povoljne plaćne uvjete za 1.250.000 dinara nakon osobnog pregleda stupa u pregovore — vlasnik Jurković Fran, Krapinske Toplice. 7718

Kn'm

Halo!
Plačam po najboljših cenah stare obleke, čevlje, pohištvo itd. — Dopolniška zadostuje: pridem na dom. — A. Jurčič Ljubljana, Gallosovo nabrežje 31. 7656

Pozor!!

Plačujem najbolje stare obleke, čevlje, pohištvo. Dopolniška zadostuje, da pridem na dom. — Martin Dramé, Ljubljana, Gallusovo nabrežje 29.

Razno

Portugalko
štajersko, ravnokar došlo — toči gostilna M. r. k. Ljubljana, Rimska cesta.

Okraske
za božično drevo, svečke, božične in novoletne razglednice najceneje v veliki izbiri. — Ivan Bahovec Ljubljana, Sv. Jakoba trg 7. 150/T

Vdova,
inteligentna in simpatična, srednje starosti, perfektna v gospodinstvu in kuhinji, ugodna družica — išče mesta pri starejšem samostojnem gospodu ali gospodi. — Poudbe pod »Osmiljena 7766« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Maslaca

u svakoj količini kg po 35 Din razasijlje pouzrećem — Miječarska udruga, Virovitica, Slavonija. 7621

Travista

dobre kvalitete u svakoj količini kg po 25 Din — razasijlje pouzrećem Miječarska udruga Virovitica (Slavonija). 7790

Slike za legitimacije

izdeluje nabititric fotograf HUGON HIBSER, Ljubljana, Valzevorov trg št. 7. 7553

Perje,

kokoške, račje in gosje, puh, oddaja vsako množino po zmerani ceni — tverka E. Vajda, Cakovec 52/T

Kuverte

priporoča
Narodna tiskarna

Pisemski papir
priporoča
Narodna knjigarna.

Pisalni stroji, potrebšćine
mekanična delavnica
3591 (poraviljalnica)
L. BARAGA, Ljubljana,
Selenburgeva ulica 6.

Iščemo mladega inteligentnega gospoda

ki bi imel veselje naučiti se vkuhanja in kandi-ranja sadja ter vkuhanja sočivja. Prednost imajo neoženjeni. Nastop bi bil z novim letom. 7765

Konzervna tovarna Globus d. d.
na Vrhniki pri Ljubljani.

Najceneje in najbolje
si hoste preskrbeli različno božično blago
v delikatesni in specerjski trgovini
FR. KHAM LJUBLJANA, nasproti hotela »Union«.
Ne zamudite ugodne prilike! 7721 Ne zamudite ugodne prilike!

Hyaležno, praktično derilo. Zanimivo in nepeto čtivo.

Tarzanove povesti

I. Tarzan, sin opice (302 strani)
II. Tarzan in svet (308)
III. Tarzanovo življenje (276)
IV. Tarzanov sin (352) 7730

Cena za vsako knjigo broš. Din 30—, vez. Din 36—.

Narodna sprejema Zvezna knjigarna, Ljubljana, Maršini trg 8.

HUPPA-HUPPA, FIVE-STEP, CARA
in vse druge moderne pesne na ploščah, edino v zalogi gramofonov

A. Rusberger, Sodna ul. 5
Najlepše božično darilo!
Velika zaloga gramofonov, plošč in posameznih delov.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA
ustanovljena 1900
LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA (v lastni hiši)
PODRUZNICE:
Brezica, Celje, Ormož, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajeva, Split, Trst, Agencija Logatec.

Delniška glavica Din 50.000.000—
Skupne rezerve nad Din 10.000.000—

Poštni ček. račun Ljubljana 10509
Brzjav. naslov: Banka Ljubljana
Tel. šte. 261, 413, 502, 503, 504

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.